

DRAUGAS

PERIODICALS

June 17, 2005

Vol. XCVI

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS - FRIDAY, BIRŽELIO - JUNE 17, 2005

*****MIXED ADC 607
S49 P1 GRATIS 020106
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.Org

Kaina

Šiame numeryje:

Čikagos jaunimas išvyksta į Lietuvą. Teniso varžybos. 2 psl.

Atsiprašymo galia. Kas perkirs Gordijaus mazgą? Atjaunėjo Lietuvos Krikščionių demokratų partija. 3 psl.

Su idealizmo ugnele į Lietuvos atgimimą. Kapinių šventė Bitėnuose. Pagerbti Žemaitijos laisvės kovotojai. 4 psl.

Apie konkursą „Lietuvos keliu“. 5 psl.

„Meilė trims apelsinams“ sugrįžta į Čikagą. Kultūrinis Santaros-Šviesos savaitgalis. ALTA jungiasi į literatūrinio paminklo atidengimo iškilmes. 6 psl.

Sportas

* Trečią pergalę iš eilės Europos taurių laimėtojų taurės kvalifikaciniame (B grupės) šešių komandų turnyre Bulgarijoje iškovojo Lietuvos beisbolo vicečempionė Kauno „Lituanica“. Trečiadienį lietuviai 13:4 nugalėjo trečią nesekmę iš eilės patyrusius „Iberia 2003“ (Gruzija) komandos beisbolininkus.

* Kauno lengvosios atletikos čempionate naują Lietuvos moterų šuolių su kartimi rekordą pasiekė Edita Grigelionytė, įveikusi 3.85 m aukštį. Ankstesnis jai priklausęs šios rungties rekordas buvo 3.71 m.

* Ketvirtąją pergalę penktajame Moldovos sostinėje vykstančiame Europos moterų šachmatų pirmenybių turnyre iškovojo Viktorija Čmilytė. Trečiadienį baltosios figūros žaidė Lietuvos atstovė nugalėjo Maja Lominešvilį iš Gruzijos ir surinkusi 4 taškus iš 5 galimų, pakilo į trečią vietą.

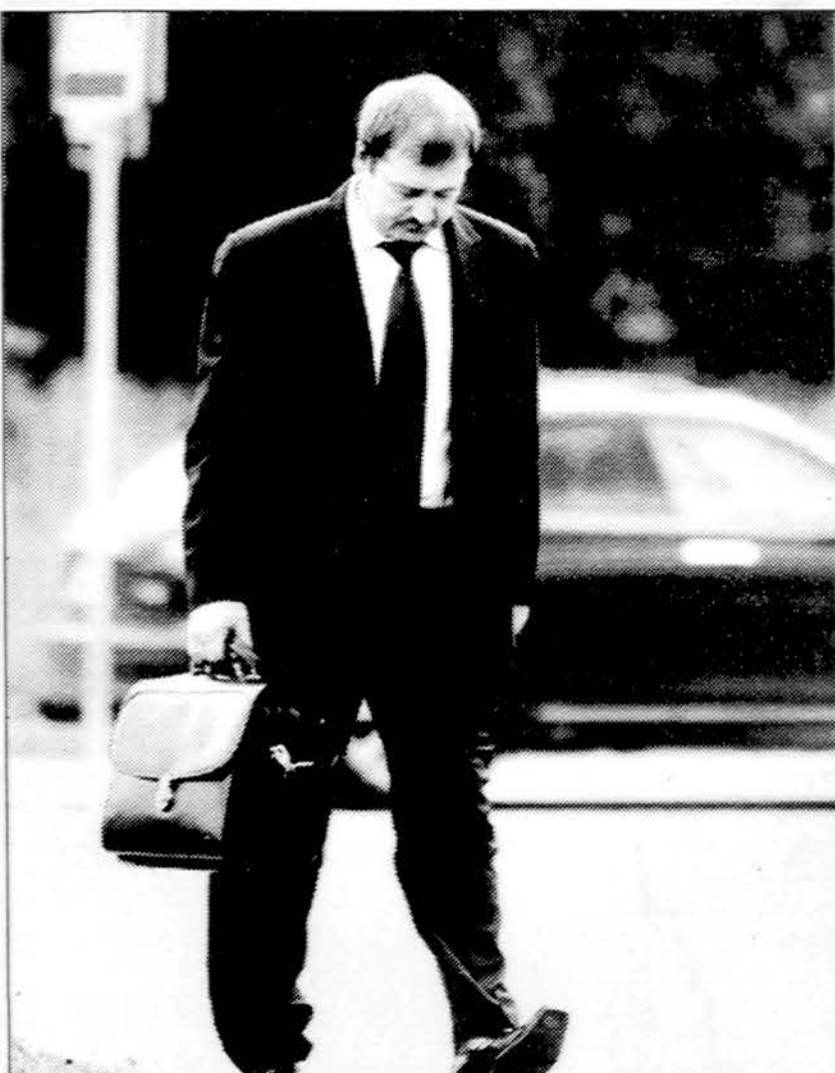
* Šeštą pergalę devintoje JAV WNBA pirmenybių reguliariojo sezono rungtynėse iškovojo bei į antrąją vietą pakilo Indiana „Fever“ komanda su Jurgita Štreimikyte-Virbickiene. Trečiadienį namuose „Fever“ krepšininkės po pralaimėjimo 84:79 nugalėjo Detroit „Shock“ komandą. Lietuvos krepšininkė nugalėtojoms per 5 žaidimo minutes taškų nepelnė. Ji prametė vienintelį dvitaškį, kartą sukludo bei dukart prasižengė.

Naujausios žinios

* Atsistatydinęs ūkio ministras trauktis iš Seimo.
* Lietuva ir Latvija bendradarbiaus kovoje su finansiniais nusikaltimais.

Valiutų santykis
1 USD — 2.858 LT
1 EUR — 3.452 LT

Viktoras Uspaskichas atsistatydina

V. Uspaskichas ūkio ministro poste išbuvo vos pusmetį.

Mykolas Ambrazas (ELTA) nuotr.

Vilnius, birželio 16 d. (ELTA) — Turtiausias Lietuvos politikas tituluojamas ūkio ministras Viktoras Uspaskichas šiame poste išsilaikė lygiai pusę

metų ir vieną dieną. Ketvirtadienį Vyriausijai tarnybinės etikos komisijai (VTEK) pripažinus, jog jis supainiojo viešojo ir privataus interesus, mi-

nistras paskelbė atsistatydinantis. Apie tai pranešė Seimo Darbo partijos frakcijos seniūnė Loretą Grauzinienė.

„Ūkio ministro priėmė sprendimą trauktis. Jis nesutinka su Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (VTEK) išvada, kad jis apskųs teisminių kelių, tačiau padarys tai pasikeitus jo statusui“, teigė parlamentarė.

Pasak jos, V. Uspaskichas neturėtų būti atsiųstas atsistatydinimo pareiškimą. L. Grauzinienės teigimu, atsistatydinimo priežasčių ministras jai nekommentavo.

Šiuo metu Darbo partijos vadovas V. Uspaskichas vieši Rusijoje. Kada jis grįš į Lietuvą, frakcijos seniūnė teigė nežinanti.

Anot parlamentarės, Darbo partijos prezidentas ir Seimo frakcija svarstys, ar sieks išlaikyti ūkio ministro postą. Paklausta apie koalicijos ateitį, L. Grauzinienė teigė, jog šis klausimas bus sprendžiamas grįžus partijos vadovui.

VTEK svarstant V. Uspaskichos veiksmus už jam nepalankų sprendimą balsavo keturi komisijos nariai, prieš — 1.

Komisija nusprendė, kad ūkio ministras pažeidė Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymą, aptardamas su Rusijos pareigūnais Lietuvos didmeninės prekybos centro Maskvoje reikalus.

Komisija nustatė, kad ūkio ministras V. Uspaskichas, turėdamas privačių verslo interesų be Vyriausybės pritarimo, taip pat be Vilniaus miesto savivaldybės bei lešas į centro kūrimą jau investavusios bendrovės „Eksimeta“ sutikimo, ėmėsi įgyvendinti bendros įmonės ir bendro verslo sukūrimo Maskvoje planą, o šio tikslo įgyvendinimui pasinaudojo savo, kaip ministro pareigomis bei galimomis ir šiais savo veiksmais pažeidė Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 11 ir 13 straipsnių reikalavimus.

Kitu atveju komisija nusprendė, kad ūkio ministras V. Uspaskichas, kaip buvęs Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos prezidentas, į verslo informacijos centrų valdymą, kurių dalininkė yra Ūkio ministerija, įtraukiant susijusias verslo struktūras neišvengė viešųjų ir privačių interesų konflikto ir pažeidė Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje 3 straipsnio reikalavimus nešališkai, sąžiningai ir tinkamai atlikti tarnybines pareigas bei vengti interesų konflikto.

V. Uspaskichas yra anksčiau vadovavęs LVDK. Dalis šios konfederacijos narių tapo Darbo partijos steigėjais.

Del trečiojo prašymo ištirti, ar kontraversijon patekusį V. Uspaskichą Nukelta į 5 psl.

A. Zuoko veiklą tirianti komisija apžiūrėjo Šiaurės miestelį

Vilnius, birželio 16 d. (ELTA) — Vilniaus mero Artūro Zuoko ir jo vadovaujamos savivaldybės darbuotojų galimą interesų konfliktą tirianti Seimo laikinoji komisija dalyvavo išvažiuojamajame posėdyje. Per jį parlamentarai applanė tris privačios bendrovės priklausančius objektus, kurių privatizavimo aplinkybės sukėlė abejonių.

Kaip sakė komisijos pirmininkė Loretą Grauzinienė, komisija apsilankė Vilniaus Šiaurės miestelyje, kur apžiūrėti griauiniai pastatai, miesteliui priklausantiame Vismaliukų poligone ir žemės sklype, kuriame buvo pastatyta „Siemens“ arena, priklausanti su „Rubicon group“ susijusiai įmonei.

„Posėdžio tikslas yra susipažinti su tuo, apie ką komisijos nariai kalba per posėdžius. Visą pamatius savo akimis, galima bus priimti objektyvesnius sprendimus“, sakė L. Grauzinienė.

Laikinosios komisijos pirmininkės pavaduotojas parlamentarės Vytas Galvanas, kuris anksčiau yra buvęs Šiaurės miestelio direktorius, išvyką pasiėmė fotoaparatu, kuriuo užfiksavo komisiją dominan-

A. Zuoko veiksmus tiriančios komisijos nariai atvyksta į Šiaurės miestelį.

Valdas Koptas (ELTA) nuotr.

čius objektus.

Anot V. Galvano, Šiaurės miestelyje yra griauiniai du Kultūros vertybių apsaugos departamento saugoti pastatai (23-as ir 24-as). „Jie buvo pastatyti iš dviejų šimtų metų senumo plytų. Jos, nugriovus pasta-

tus, buvo parduotos pusvelčiui“, sakė V. Galvanas. Anot jo, vietoj pastatų turėtų atsirasti gyvenamieji namai. „Ploto jiems Šiaurės miestelyje labai trūksta, todėl tikėtina, kad ten gali būti daromi pažeidimai“, sakė V. Galvanas.

Laikinoji komisija apžiūrėjo sklypą, esantį tarp Ozo, Kalvarijų ir Kareivių gatvių, kuriame buvo pastatyta arena. Buvo nustatyta, kad daugiau nei 60 hektarų sklype yra per 10 hektarų valstybinio miško, kurio negali būti skirti privatininkams.

„Durnių laivu“ domėsis kalbininkai ar literatai

Vilnius, birželio 16 d. (BNS) — Byloje dėl garsaus nepriklausomos Lietuvos veikėjo Vytauto Landsbergio-Zemkalnio galimo apšmeižimo rašytojo Vytauto Petkevičiaus knygoje „Durnių laivas“ klausimų gali sulaukti kalbos ar literatūros žinovai.

Šią bylą nagrinėjantis Vilniaus miesto 1-asis apylinkės teismas ketvirtadienį valstybės kaltinimą palaikančiam Generalinės prokuratūros prokurorui pavedė suformuluoti galimus klausimus žinovams, jei jiems tektų nustatinti knygos žanrą.

Teismas dar galutinai nėra nusprendęs, ar skirs ekspertizę. Jo sprendimas turėtų paaiškinti

artimiausiuose posėdžiuose.

Nuo nustatyto knygos žanro tikriausiai priklausytų kaltinamųjų likimas byloje.

Keturis knygoje „Durnių laivas“ paskelbtus teiginius V. Landsbergio-Zemkalnio vaikai įvertino kaip šmeižikiškus, manydami, kad knygos autorius sąmoningai šmeižia jų tėvą, žeminą jo vardą, daro didelę moralinę žalą šmeižiamojam vaikams ir jų šeimų nariams.

Nukentėjusiuoju pripažintas V. Landsbergio-Zemkalnio sūnus europarlamentaras Vytas Landsbergis nepatinkamai vertina galimą ekspertizę.

„Dabar norima pasisukti už žanro“, sakė jis.

Proceso dalyviams ėmus kalbėti apie Lietuvos rašytojų sąjungą kaip ekspertizės atlikėją, V. Petkevičius ir jo advokatai pareiškė, kad Lietuvos rašytojų sąjunga negali būti objektyvi, nes ji jau yra išsikiusi savo neigiamą poziciją.

Lietuvos rašytojų sąjungos valdyba už kontroversiškai vertinamą, tačiau labai populiarią tapusią knygą V. Petkevičių yra griežtai pasmerkusi.

Posėdyje ketvirtadienį teismas apklausė liudytoją Ignaliną gyventoją 83 metų Veroniką Varnienę.

Ji teismui papasakojo, kad 1940-ųjų metų rugpjūtį suimtas prieš lenkus už Vilniaus kraštą

kovojo partizanas Petras Šiaudinis jai prasitarė, esą ji ir kitus jo draugus NKVD išdavė žmogus, pavarde Žemkalnis. Esą tas Žemkalnis buvo pasižymėjęs žmogus, architektas. Ar suimtas partizanas jai tada pasakė ir išdaviko vardą, liudytoja teigė neatsimenant.

Tais metais 17-ą metų turėjusi liudytoja kartu su motina buvo atėjusi į Utenos kalmė, kur NKVD laikė suimtus partizanus, tarp jų ir Konstantą Bukauską — V. Varnienės tėvą.

Žmona ir dukra jo nepamato, tačiau į pasimatymą atėjus sumuštas P. Šiaudinis merginai pasakė išdaviko pavardę ir patarė ją isiminti ateičiai.

Abejonių dėl diplomo klastotės beveik neliko

Vilnius, birželio 16 d. (BNS) — Kėdainių rajono teisme rastas dokumentas, įrodantis, kad ūkio ministras, Darbo partijos vadovas Viktoras Uspaskichas yra baigęs technikumą, o ne aukštąją mokyklą Rusijoje.

Dienraštis „Lietuvos rytas“ ketvirtadienį rašo, kad po šio radinio galima neabejoti, kad V. Uspaskichas aukštojo mokslo diplomas, neva 1993 m. įgytas Maskvos G. Plechanov akademijoje — klastotė, o politiko kalbos apie studijas Rusijoje — melas.

Dienraščio teigimu, tikrasis ministro išsilavinimas — specialusis vidurinis. „Lietuvos rytas“ aptiko, jog 1995-ųjų dokumentai, bylojantys apie būtent tokį ministro išsilavinimą, saugomi Kėdainių rajono apylinkės teismo archyve.

1995 metų sausio 10-ąją baudžiamojoje byloje kaip nukentėjusįjį V. Uspaskichą apklausė Kėdainių prokuratūros

vyriausiasis prokuroras Vytas Bučius.

Anot „Lietuvos ryto“, apklausos protokole, surašytame iš V. Uspaskichos žodžių, aiškiai užfiksuota, jog šio asmens išsilavinimas yra „spec. vidurinis“.

Protokolą yra pasirašęs pats apklaustasis. Duomenų teisingumą šiame dokumente V. Uspaskichas patvirtina ne tik parašu, bet ir savo ranka po protokolo tekstu parašytu sakiniu, kad visas surašyta teisinio apie studijas Rusijoje — melas.

1995 m. Kėdainių teismas išskėlė ir išnagrinėjo baudžiamąją bylą greitojo reagavimo rinktinės „Aras“ viršiloms Rikardui Veličkai ir Aleksejui Jodkai. Pareigūnai buvo apkaltinti tarnybinių įgaliojimų viršijimu. Jie 1994 m. spalio 22-osios naktį sumušė tuometį „Vikondos“ prezidentą V. Uspaskichą ir jo vairuojamą Audangą Sasnauską. Įvykis kilo tuomet, kai „Vikondos“ Nukelta į 5 psl.

Generalinė prokuratūra paneigė kaltinimus A. Kubiliui

Vilnius, birželio 16 d. (BNS) — Generalinė prokuratūra, siekdama pateikti visuomenei objektyvią informaciją, kategoriškai paneigia pastarųjų dienų žiniasklaidos ir kai kurių politikų samprotavimus apie „Rubicon group“ vadinamosios juodosios buhalterijos elektroninės laikmenos vis randamus naujus įrašus ir dabar „atras-tas“ santrumpos „Kubil.“ įvairias formas.

Pastaruoju metu Seime ir nesutarimų purtomos Tėvynės sąjungos gretose klaidžioja nauji duomenys iš įmonių grupės „Rubicon group“, juodosios buhalterijos, rašo „Lietuvos rytas“. Dienraščio duomenimis, iš kompiuterio paimtos lentelės užfiksuota, jog asmuo, šios buhalterijos įrašuose vadinamas „A. Kubil. Koncerv.“ bei „Kubilas koncerv.“ 2002 m. per keletą kartų iš „Rubicon group“ esą galėjo gauti daugiau nei 150,000 litų, dolerių arba eurų „buhalterijoje“ valiuta neįvardyta.

Ištiesmini tyrimą atlikę prokurorai patvirtina, kad iš „Rubicon group“ kompiuterio paimti „juodosios buhalterijos“ elektroniniai įrašai, kurie prijungti prie baudžiamosios bylos, jokiam tyrimo etape nebuvo taisomi, juose naujos informacijos neatsirado. Visi duomenys, kurie sudaro išteisinio tyrimo medžiagą, yra Generalinėje

prokuratūroje ir jie gali būti paviešinami tik prokuroro leidimu.

„Prokurorai negali nuolat paneiginti kai kuriems leidiniams ar televizijos laidoms naudingų spekuliacijų. O asmuo, kuris mano, kad yra tokių spekuliacijų apšmeižtas, gali save apginti teisme privataus kaltinimo tvarka“, rašoma prokuratūros pranešime.

Ketvirtadienį Seimo opozicinė Tėvynės sąjungos frakcija, neigdama su „Rubicon group“, „juodąja buhalterija“ susijusius įtarimus partijos pirmininkui, opozicijos vadovui Andriui Kubiliui, nutarė kreiptis į Generalinę prokuratūrą.

„Andrius Kubilius tikrai nėra paėmęs jokių pinigų ir jokių ryšių su „Rubicon group“ nėra turėjęs“, sakė frakcijos seniūnė Irena Degutienė.

Pasak jos, frakcija nutarė kreiptis į Generalinę prokuratūrą, siekdama išsiaiškinti, ar „juodojoje buhalterijoje“, kur skelbiamos naujos pavardės, yra minimas nors vienas Tėvynės sąjungos narys. „Taip pat norime atsakyti, ar šie įtarimai mūsų partijos pirmininkui A. Kubiliui“, sakė I. Degutienė.

Anot jos, galų gale turi būti visas išsiaiškinta, nes šandien „mes abejojame, jūs abejojate, o baisiausia — yra klaidinama visa visuomenė“.

Gimnazijos stadione — masinė kapavietė

Panevėžys, birželio 16 d. (ELTA) — Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazijos stadione pradėjo Pirmojo pasaulinio karo vokiečių karių kapų kasinėjimą, Karaliaus Mindaugo motorizuoto pėstininkų bataliono kariai rado paminklų detalių ir kryžių pamatų.

Kasinėjimams vadovaujantis Kultūros paveldo akademijos direktoriaus Albino Kuncevičiaus teigimu, Pirmojo pasaulinio karo palaikų ekshumavimo darbai iki šiol nevykdyti nė vienoje Europos šalyje, todėl visiems tenka didžiulę atsakomybę ir laukia kruopštus mažiausiai du mėnesius truksiantis darbas.

Trečiadienį mokyklos stadione, kasinėjant Pirmojo pasaulinio karo karių masinio lai-

Pirmieji atkasti palaikai. Gintaro Lukoševičiaus („Panevėžio balsas“) nuotr.

dojimo vietoje, buvo atkasti pirmieji palaikai. Archeologai kol kas negali nuspėti, kiek iš viso karių ten gali būti palaidota.

Ž. ILGAUSKAS VIEŠĖJO LIETUVOJE

Kauno krepšinio mokykla sulaukė garbingo svečio. Joje apsilankė NBA klubo Cleveland „Cavaliers“ vidurio puolėjas Žydrūnas Ilgauskas. Šis buvęs kauniečių trumpai viešėjęs savo gimtinėje, neseniai atšventė savo 30-ąjį gimtadienį. Krepšininką lydėjo žmona Dženifer bei tėtis Mečislavas Ilgauskas.

Žydrūnas — buvęs Kauno krepšinio mokyklos auklėtinis, todėl nusprendė jai padėti materialiai. Finansinės pagalbos aspektus NBA žvaigždė aptarė su krepšinio mokyklos direktoriumi Algiju Pušiniu ir pavaduotoju Virginijumi Jankausku.

Birželio 12 d. Ž. Ilgauskas su žmona Dženifer jau išskrido į Paryžių, iš ten po kelių dienų Lamanos sąsiauriu kelias į Londoną.

Vizito pabaigoje Ž. Ilgauskas atsakė į „Kauno dienos“ klausimus, kurių kelis su atsakymais čia pateikiame.

— Koks Jūsų vizito į krepšinio mokyklą tikslas? Nutarėte ją paremti?

— Norėjau aplankyti mokyklą, kurioje seniai nebuvau. Be to, nutariau padėti finansiskai, kad ją būtų galima suremontuoti. Konkrečių detalių nenoriu minėti, bet bandysiu padėti, nes esu kilęs iš Kauno, šioje mokykloje išmokau žaisti krepšinį.

— Ar žengdamas mokyklos koridoriais pajutote šią tokią jaudulį?

— Buvo truputį keistas jausmas, nes ilgai čia nesilankiau. Jutau ir nostalgiją. Žmona šioje mokykloje nėra buvusi, visos istorijos tik iš manęs girdėjusi. Gaila, kad šiandien (šeštadienį — red.) prastokas oras, negalėjome truputį ilgiau pasivaikščioti. Vis dėlto labai smagu čia sugrįžti, nes liko daug gerų prisiminimų.

E. Š.

MARTYNAS ANDRIUŠKEVIČIUS IR MINDAUGAS KATELYNAS ČIKAGOJE

Du Lietuvos krepšininkai, Andriuskevičius ir Katelynas, dalyvavo praėjusią savaitę Čikagoje įvykusiose kandidatų į NBA naujokų biržas peržiūroje. 4 dienas daugiau negu 60 krepšininkų iš įvairių JAV miestų, o taip pat ir užsienio valstybių rodė savo sugebėjimus NBA klubų atstovams.

Reikia pažymėti, jog jaunas Andriuskevičius, kuris metų

pradžioje buvo gana gerai vertinamas, šioje peržiūroje pasirodė blankiai ir vargu ar pateks į pirmąjį dešimtuką. Amerikoje studijavęs Katelynas, didelių galimybių neturėdamas būti pašauktas pirmame rate, krepšinio žinovų tarpe gana gerai užsirekomendavo ir, kaip atrodo, turi vilčių būti pašauktas antrame rate.

E. Š.

ŠALFAS praneša

TENISO VARŽYBOS CLEVELAND, OH

2005 m. Š. Amerikos Lietuvos lauko teniso pirmenybės ir 5-asis Cleveland LSK „Žaibo“ kvietinis lauko teniso turnyras įvyks 2005 m. rugpjūčio 20–21 d., Euclid Memorial Park, East 222nd Street, prie Milton Drive, Euclid, Ohio. Iš greitkelio I-90 pasukti East 222nd St., išvažiuojant (Exit 183), ir važiuoti į šiaurę apie vieną mylią, tada pasukti Milton Dr. gatvę į rytus. Lietuvis atvežti, varžybos vyks Club Ultimate (River-view), 34650 Melinz Pkwy., Eastlake, Ohio.

Programa: vienetai — vyrų (neriboto amžiaus), moterų (neriboto amžiaus), vyrų senjorų (45–64 metų), vyrų veteranų (65 m. ir vyresnių) ir jaunųjų bei mergaičių (18 m. ir jaunesnių). Dvejetai — vyrų, moterų ir mišrus (amžius neribotas). Klasifikacija pagal žaidėjo amžių 2005 m. rugpjūčio 20 d. Programa gali būti praplesta ar suglausta, atsižvelgiant į žaidėjų skaičių bei amžių.

Išankstinė dalyvių registracija — iki rugpjūčio 6 d. imtinai, šiuo adresu: Algis Gudėnas, 104 East 199th St., Euclid, OH 44119. Tel. 216-481-0465. Faksas: 216-481-6064. E-mail: linrik@adelphia.net

Papildomas ryšys: Eugene

nijus Krikščionas, ŠALFAS lauko teniso vadovas, 105 Annale Dr., Willowdale, Ont. M2N 2X3, Canada. Tel. 416-225-4585. E-mail: dkrik3@rogers.com

Dalyvių skaičius neapribotas visose klasėse. Kiekvienas žaidėjas gali dalyvauti ne daugiau kaip 3-se rungtyse.

Starto mokestis yra 15 dol. suaugusiems ir 7 dol. jauniems, nepaisant, keliose rungtyse žaidėjas dalyvautų, jei sumokamas — iš anksto arba 20 dol. suaugusiems ir 10 dol. jauniems, jei sumokamas varžybų dieną. Čekis rašomas: **LAC Žaibas**. Del vidaus aikštinių būtų papildomas mokestis.

Varžybų forma bus nustatyta, atsižvelgiant į išankstinę registracijos duomenis. Dalyvių registracija bus priimama ir varžybų dieną. Dalyvauti kviečiami visi lietuvių kilmės žaidėjai. Platesnės informacijos gauna sporto klubai bei kai kurie žaidėjai. Suinteresuoti, prašomi kreiptis į A. Gudėną ar E. Krikščioną. Priklausomybė ŠALFAS-gai yra privaloma.

Šias varžybas vykdo ŠALFAS Lauko teniso komitetas ir Cleveland „Žaibas“.

LSK „Žaibas“
ŠALFAS Lauko teniso komitetas

ASK „Lituanica“ jaunių A klasės krepšinio komanda, trečius metus iš eilės laimėjusi Šiaurės Amerikos Lietuvos sporto žaidynes, Detroit, MI. I eil. iš kairės: Algytis Kasputis, Paulius Ambutas, Jokūbas Vodicka; II eil.: Tauras Skripkauskas, Kęstutis Ambutas (treneris), Alex Shimko, Tomas Ambutas, Mantas Stankevičius, Vytas Karalius, Ed Kuprys, Tomas Vodicka, Alan Vodicka (treneris).

„LITUANICOS“ FUTBOLININKAI PRALAIMĖJO

Birželio 12 d. „Lituanica“ žaidė priešpaskutinę futbolą pirmenybių rungtynes, kurios vyko išvykoje — Lake Villa, tolimoje Illinois valstijos šiaurėje. Ten buvo žaidžiama prieš serbų komandą, kuriai, deja, turėjo pralaimėti rezultatu 3:1, nepaisant, kad mūsų žaidėjai gerai priešinosi ir turėjo daug progų rezultatą pakreipti savo pusėn.

Lietuviams antrame kelyje įvertį pasiekė Svajūnas

Jablonskis, kuris išlygino rezultatą 1:1. Tokia pasekmė išliko beveik iki rungtynių pabaigos, kuomet 40-oje antro kėlinio minutėje varžovai įmušė antrą, o po to — tuoj pat ir trečią įvartį. Nepajėgę pasekmę sušvelninti ir Viktoras Olšanskas pataikydamas į vartų stulpą iš 11 metrų baudinio.

Šį sekmadienį „Lituanica“ dar reikia sužaisti paskutinę rungtynes — kurios buvo atidė-

tos. Tai susitikimas su „Polonijos“ komanda. Rungtynės įvyks prie Pasaulio lietuvių centro, Lemonte. Varžovai pirmenybių lentelėje stovi 6-oje vietoje, o lietuviai — dar vis trečioje, nors kitos komandos yra sužaidusios mažiau rungtynių, negu mūsų žaidėjai. „Lituanica“ dabar turi 26 taškus iš 17 susitikimų.

E. Š.

Europos karatė čempionė N. Artiņomova nustebino pati save

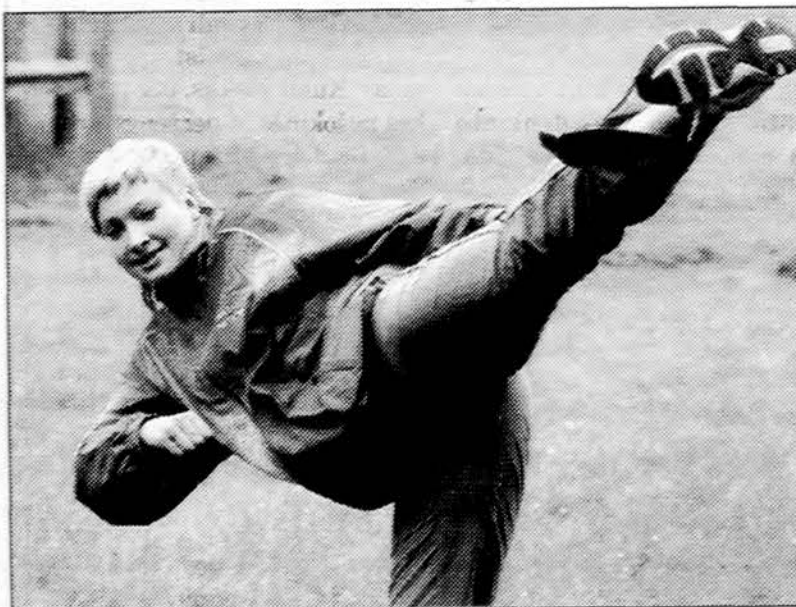
Pirmąjį Lietuvos karatė sportininkų aukso medalį Maltoje pasibaigusiame 16-ajame Europos tradicinio karatė čempionate birželio 5 d. iškovojo 24 metų vilnietė Natalija Artiņomova teigia nustebinusi pati save, nes prieš čempionatą patirta ciurnos trauma neleido jai rungtyniauti savo stiliumi. Be čempionės titulo kumitė rungtyje, ji dar pelnė sidabrą fuku-go rungtyje, kurioje pakaitomis kovojama kumitė ir kata stiliais.

„Man pačiai buvo staigmena, kad nugalėjau. Visų pirma, tai lėmė, jog buvau labai stipri psichologiškai“, — surengtoje konferencijoje sakė čempionė. Ji prisipažino, jog dėl ne iki galo išsigydytos traumos jai teko keisti kovos stilių, tačiau tai nustebino ir jos varžoves.

„Karatė sporte viską lemia akimirks — arba tu pasinaudoji savo proga arba ją pasinaudos tavo varžovas. Man šįkart pavyko, nes aš labiau norėjau tuo aukso medalio“, — džiaugėsi atletė. Kumitė rungties finale ji įveikė jauną Italijos sportininkę, kuri stokojo patirties.

Trečiąjį lietuvių medalį pelnė 27 metų Giedrius Švetkauskas, kuris buvo trečias kumitė rungtyje. „Tikiėjais pirmosios vietos, abu su Natalija vienas kitą tam nuteikinėjome“, — sakė sportininkas, pralaimėjęs pusfinalyje. Jis prisipažino, kad šiame čempionate jam pavyko įveikti svarbų psichologinį barjerą. „Šįkart buvau nusiteikęs laimėti, o ne likti sveikas, kaip būdavo anksčiau, nes sportuojant teko patirti rimtą veido traumą“, — prisipažino Europos čempionato prizinininkas.

Iki šių metų Europos čempionatuose lietuviai buvo iškovojo vieną sidabrą (N. Artiņomova 2004 metais Skopjeje, kumitė rungtis) ir du bronzos (N. Artiņomova ir G. Švetkauskas 2003 metais Vilniuje, abu — kumitė rungtyse) medalius. Lietuvos tradicinio karatė asociacijos (LTKA) prezidento Giedriaus Dranevičiaus teigimu, pasirodė išties neblogai,

Europos karatė čempionė Natalija Artiņomova.

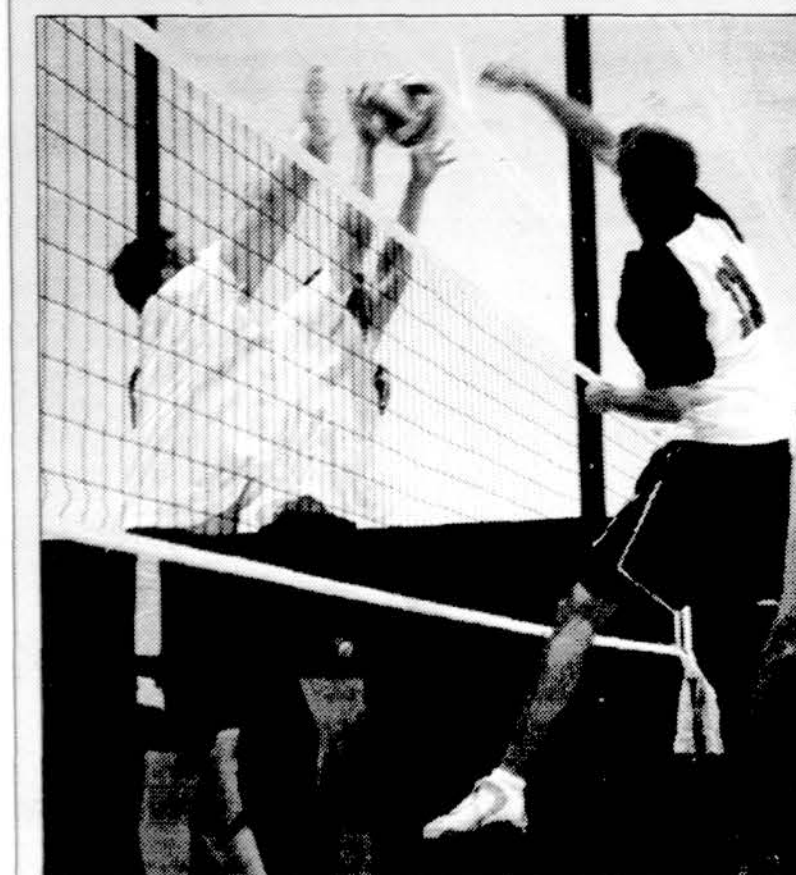
Mykolas Ambrazas (Elta) nuotr.

tačiau rezultatai galėjo būti dar geresni.

„Pavyko išvengti vaikiškų klaidų, absurdiškų pralaimėjimų. Be to, varžybų dienomis Maltoje buvo panašus oras, kaip Lietuvoje, todėl ir tai padėjo“, — vardijo privalumus G. Dranevičius. Iš viso čempionate daly-

vavo 250 sportininkų iš 22 šalių. Kiti keturi Lietuvos atstovai pateko į geriausiųjų aštuntukus, tačiau šalies rinktinės komandų kumitė rungtyje suklupo jau pirmajame rate aštuntfinalyje, nusileidusi italams.

(Elta)

Akimirkas iš 55-ųjų Šiaurės Amerikos Lietuvos sporto žaidynių, vykusių Detroit, MI, 3 m. birželio 3–5 d. Žaidynes organizavo ASK „Kovas“.

John Grigaičio nuotrauka

DRAUGAS (USPS-161000) THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$120.00. Foreign countries \$135. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
JAV	Metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (USD)	\$120.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:	\$135.00	\$70.00	\$60.00
JAV	\$70.00	\$35.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (USD)	\$80.00	\$70.00	\$40.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$600.00	\$300.00	
Reguliariu paštu	\$120.00	\$66.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$190.00	\$100.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$68.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

redakcija@draugas.org

Administratorius — Vytas Paškus

administracija@draugas.org

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasiūlyti kopiją.

El-paštas: rasstine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams suvartojus dantis už priėmimą kainą.
Sustatymui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

„DRAUGO“
SKELBIMŲ SKYRIUS
TEL. 773-585-9500

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
suželdimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ČIKAGOS JAUNIMAS — Į LIETUVĄ

Net 8 Čikagos lietuvių jaunimo komandos netrukus pakels sparnus ir kelias rungtyniauti į Lietuvą. Tai Akademinio sporto klubo „Lituanicos“ jaunieji krepšinio entuziastai, o jų yra net 86, tuo pat metu į lietuvių klonelį į savo tėvų ar senelių kraštą.

Čikagos jaunieji dalyvavo 7-se Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse, kurios prasidės birželio 30 dieną Vilniuje. O prieš tai jaunieji dar žada rungtyniauti Kaune ir Palangoje, pradedant birželio 22 d. Tada jie atvyks į Vilnį ir varžysis Pasaulio lietuvių sporto varžybose, kurios tęsis iki liepos 3 d. Po to jie tuoj pat grįš atgal į Čikagą.

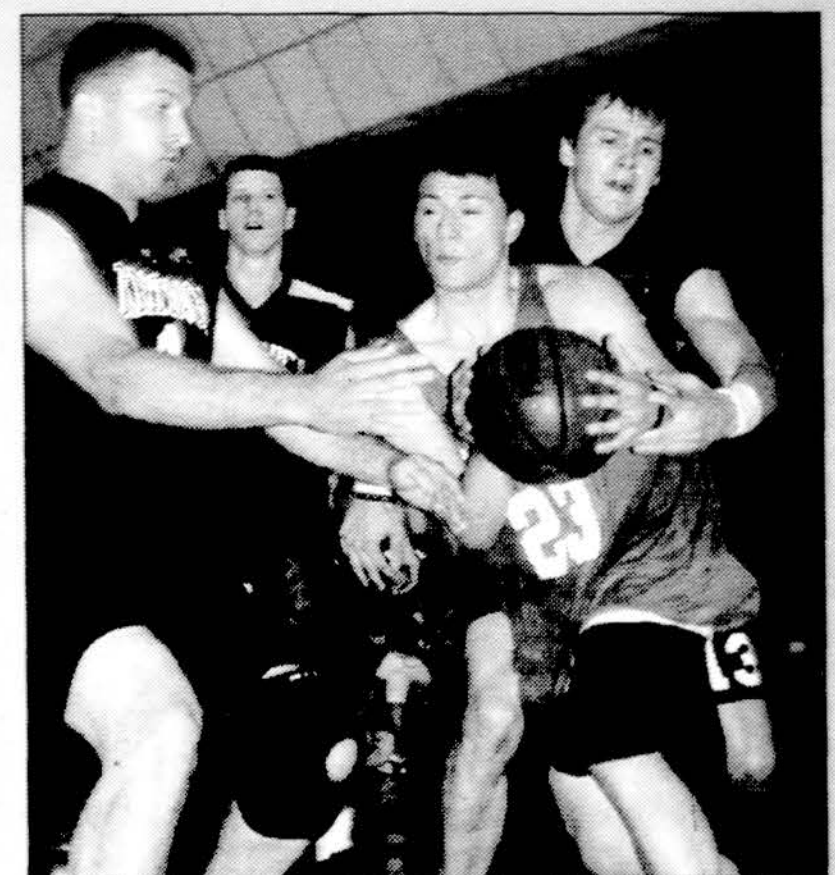
Iš viso iš Čikagos vyks net 150 žmonių: be jaunųjų krepšinininkų, bus dar gana daug

palydovų, tėvų ar senelių. Išvykos vadovas — dr. Donatas Silionas, kuris kartu su savo šeima Čikagą jau aplėdo pirmadienį, nes dar norėjo trumpai aplankyti ir Angliją.

Linkime jauniesiems krepšinininkams ir jų palydovams geros kloties kelionėje į Lietuvos žemę!

Reikia pridėti, kad šiose žaidynėse iš JAV yra užsiregistravę 150 sportininkų, taigi tikimėtina, jog sudarys daugiau negu pusę. Iš Rusijos atvyksta — 156, Lenkijos — 119, Australijos — 50. Beje, dalis Australijos sportininkų skris per Čikagą ir juos čia matysime šį savaitgalį. Australiečiai norėtų turėti draugiškas rungtynes su Čikagos lietuviu.

E. Š.

Detroit, MI, lietuvių telkinys nėra labai gausus, bet jame nuolat verda veikla: ruošiamos šventės, minėjimai, susibūrimai. Daug veiklos sukasi apie Dievo Apaizdos lietuvių parapiją ir jos Kultūros centrą, Southfield priemiestyje. Jono Urbono nuotraukoje — Lietuvos Nepriklausomybės šventės rengėjai ir svečiai. Iš kairės: JAV Kongreso narys Thaddeus McCotter štabo narys Andrius Anušis, Detroit LB apylinkės pirm. Raminta Vilkenė, JAV LB Michigan apygardos pirm. Liūda Rugienienė, JAV Kongreso narys (Michigan) Thaddeus McCotter, LR garbės konsulas Michigan Jurgis Jurgutis, Dievo Apaizdos parapijos klebonas kun. Ričardas Repšys.

KAS PERKIRS GORDIJAUS MAZGĄ?

VYTAUTAS VISOCKAS

Kad ir kaip skaudu, Rusijos Federacijos ambasadorius Lietuvoje Boris Cepov šių metų ankstyvą pavasarį sakė tiesiai: „...ne šalis, o skandalų mėgėjų susibūrimo vieta...“ Aš tik pridurčiau: ne be Boris Cepov šalies pastangų. Tada piktingomis, tada negalėjome išsivaizduoti, kad po tokių nediplomatiškų žodžių diplomatas galėtų ilgiau pasilikti šalyje, kur „visi purvini ir laimingi sėdi, kad neliko nė vieno švaraus“. O jis, atrodo, nė negalvoja išvykti, vis dažniau matome jį televizorių ekranuose, net šalia aukščiausių mūsų politikų. Ir ko jam gėdintis, jei joms patiems negėda rietis, įjautis visiems su visais! Ne be Maskvos pastangų...

„Maskva viena ranka sukarto rankomis su ūkio ministru, antra — pakio šalia Vilniaus merui, trečia — siekia Maseikių naftos, ketvirta — kelia dujų kainas“. Pacitavau Permainų tines Animacijos agentūros korespondento Vytauto Jurkūno tekstą („Lietuvos rytas“, 2005 m. birželio 10 d.). Skandalų, rietimų Lietuvoje — nors vėžimui vežti, tačiau politologai, politikos komentatoriai dabar retai juos sieja su Maskvos ranka arba rankomis, ne taip, kaip R. Pakso laikais. Maskvos rankų, žinoma, daug — ir matomų, ir nematomų, tačiau jos būtų žymiai silpnės, jei ne mūsų pačių ilgi pirštai, daugeliu atvejų išpuoselėti dar sovietmečiu, kai vogėme iš fabričių ir gamyklų, kolchozų ir tarybinių ūkių ir laikėme tai normaliu, savaime suprantamu dalyku, o jeigu kartais ir piktingdavome, tai tik dėl to, kad patys negalime prieiti prie nesaugiai padėtų gėrybių.

Vienas kolchozo pirmininkas, didžiulio ir tais laikais prabangaus namo prie ežero savininkas, aktyviai dalyvavęs Atgimimo judėjime, tame name namo yra kalbėjęs kiekvieną kolchozo pirmininką galima be teismo sodinti į kalėjimą, kaip daugiau ar mažiau apsvogusių, pažeidusių įstatymus. Ne tik kolchozų pirmininkai tada gyveno ne pagal savo kišenę — visa sovietinė nomenklatura, kurį (likimo ironija!) šiandien tūkstantį kartų turtingesnę už tą apsurkų, o šiais laikais labai kuklaus namelio savininkas.

Tada apsurkūs žmonės „kombinavo“, „svažistė valstybės lešas“ (vagių ir tada nebuvo), o dabar jie „painioja viešuosius ir privačius interesus“. O dabar jie valdo Lietuvą, nebijdami jokios Maskvos rankos, negalvodami apie valstybę ir jos ateitį. Tad ar reikia stebėtis, kad Seimo vicepirmininkas A. Pekeliūnas viešai džiaugiasi, jog V. Uspaskichas apgavo Europos Sąjungą, savo įmonėms „sukombinavęs“ daugiau SAPARD lėšų, nei priklauso: „Lietuva turi džiaugtis, kad turi gudrių žmonių, kurie bando tokiais būdais gauti kuo daugiau pinigų“.

Dar mažiau reikia stebėtis, kad Seimo pirmininko Arturo Paulausko visuomeninė padėje-

ja, etikos ir gamtos mokslų mokytoja, Ukmergės rajono Jakučių pagrindinės mokyklos direktorė Nijolė Giedraitienė savo vyriui, mokyklos sargui Irmantui Giedraičiui priemonių pavidalu atseikėjo beveik 5,000 litų, nors ši mokykla vienintelė rajone įsiskolinusi 14,000 litų darbo užmokesčiui sumokėti.

Du nelygiavertiai pavyzdžiai, suverti ant vieno viešųjų ir privačių interesų siūlo: „valsietis“, „suvirintojas“ ir kaimo mokyklos etikos mokytoja, Seimo pirmininko visuomeninė padėjėja, kaimo bendruomenės pirmininkė, Liberalų ir centro sąjungos Ukmergės rajono skyriaus narė; milijonai ir vargani litukai, išmokėti ne pagal paskirtį... Visur kaip koks negydomas vėžys išsikerojęs privačius interesus. Viešųjų, valstybinių interesų kūne.

Kuo tai baigsis? Šiandien dar negalima pasakyti, kuo baigsis prezidento anonimiškai įvardintas ūkio ministro ir mero konfliktas, kurį, kaip kokią ypatingą valstybės užduotį, narplioja nepopuliarūs verslininkai Seimas ir nepriklausoma bei su verslu susijusi žiniasklaida, tad dar sunkiau atspėti, kada ims gerėti „bloga atmosfera“, „skandalų mėgėjų susibūrimo vietoje“. Pasinaudojau Rusijos ambasadoriaus Lietuvoje epitetais, nors manau, kad šis ponas neturi moralinės teisės mus peikti jau vien dėl to, kad kol kas, mūsų atžvilgiu Rusija nėra geranoriška kaimynė ir tvarkosi ji žymiai prasčiau negu mes.

Dviejų partijų vadai įklimpo būtent Maskvoje. „Kodėl Maskva? Kodėl ten toks interesas? — vienoje televizijos diskusijų laidoje klausė „Spaudos klubo“ vedėjas A. Siaurusevičius. — Netikiu, kad tai daroma vadovaujantis miesto ir valstybės interesais“. Mums, piliečiams, tai svarbiausia, o ne detale: kuris politikas ką sakė, su kuo tarėsi, ką kam žadėjo. Tai komisijų, teisės saugos reikalas. Mums reikia esmės, o ji, pasak Dariaus Kuolio, tokia: „Jei mes politiką paverčiame verslu ar klanų grumtynėmis, tai valstybėje, piliečių laisvėje, mūsų demokratijai iškyla rimta grėsmė“.

Ir tokios grėsmės akivaizdoje antrą kartą prabilo prezidentas Valdas Adamkus. Vieniems atrodo, kad po aiškių užuominų ir konkrečių asmenis bent jau tie Maskvoje įklimpę politikai pagaliau bus sutramdyti, nustumti nuo politinės scenos; kiti presidentą kaltino silpnumu ir neryžtingumu. „Veidas“ ištyrė V. Adamkaus elgesį per visus didžiulius skandalus nuo 1997 m. Paaiškėjo, kad prezidentas principingai elgdavosi ir griežtą savo vertinimą išdėstydavo tik tuomet, kai susikompromitavo jam menkai pažįstami ministrai, pareigūnai, arba kai pačios „prezidentūrelės“ nusprendė, jog tam tikrą asmenį metas „nuimti“, ir į žiniasklaidą išmėsdavo „kompromatą“. „Iš esmės prezidentas aiškų principingumą demonstravo ne pačiais lemtingiausiais

valstybei momentais (išimtimi, matyt, derėtų laikyti tik Gedimino Vagnoriaus atstatydinimą)“ („Veidas“, 2005 m. birželio 2 d., Nr. 22).

Panašu, kad ir šį kartą prezidentas nepademonstravo aiškų principingumą. Tokią mintį perša jo žodžiai, pasakyti viešint Ispanijoje: „Daviau laiką pateikt man duomenis, noriu turėti atsakymą. Jei tu turėsi atsakymą „taip“, bus mano veiksmas, jei „ne“, neturiu pagrindo toliau ką nors daryti. Turi būti visuomenei pateikti faktai, kuriais aš galėčiau remtis“.

Toks pasakymas geriausiai reiškia prezidento nenorą versti ministrą ir merą. „Vieša paslaptis, kad prezidento komanda jau tris savaites kas rytą savo pasitarimą pradėdavo ir pradeda hamletišku klausimu: „Ką daryti, kaip išsivaduoti, kuo baigtis rėmėjų V. Uspaskicho ir A. Zuoko atžadėjimas ir pasmerkimas, o gal ieškoti netikėtos išeities, kuri niekam nebūtų skaudu ir patenkint visuomenei“ („Veidas“, „Išpairengimai prislėgę prezidentą“, Gintaras Sarafinas, Jonė Kučinskaitė).

O nemažai visuomenės daliai jokie prezidento laukiami faktai nedaro įspūdžio. Visuomenė politikams padarumo, moralumo kartelę nuleidžia vis

žemiau ir žemiau. Kas čia blogo, jeigu ūkio ministras V. Uspaskichas rūpinosi, kad Lietuvos didmeninės prekybos ir logistikos centrą Maskvoje steigty jo šeimos imonės? Apie tai laikinajai Seimo komisijai ir žurnalistas kalbėjo: „Eskimeta“ vadovas Raimondas Karpavičius, pats girdėjęs, o V. Uspaskicho gynėjęs. Darbo partijos seniūnei ir komisijos pirmininkei Loretai Grauzinienei nepasirodė, kad jo versija verta dėmesio. Na ir kas, kad parlamentaras A. Bosas galėjo užsakyti uostamiesčio verslininko nužudymą, kad generalinis prokuroras Seimui šio gando nei paneigė, nei patvirtino! Darbo partija ir tai nereagavo.

Jeigu prezidentas atitrauks, nes, labai tikėtina, jam bus pasakyta „ne“, politikams — verslininkas, verslininkams — politikams padarumo, moralumo kartelės gali visai nelikti arba, kaip sakė istorikas Antanas Kulakauskas, per ją niekas nesokinės, o peržengs arba ims landioti pro apacią. Aukščiausiuose valdžios sluoksniuose visi susitepę, susipainioję, susipykę į painų, neatrūšamą interesų mazgą, kurį profesoriaus Bronius Genzelis pavadino Gordijaus mazgu. Mazgą turime, neturime tiksliai Aleksandro Makedonietio.

Lietuvos krikščionys demokratai — dar labiau atjaunėjo

2005 m. birželio 11 d. vykusioje LKD rinkiminėje atskaitinėje konferencijoje bei po jos iš karto darbą pradėjusiai naujos sudėties partijos tarybai — ypač daug dėmesio skirta stiprinėjimui partijos jaunimui ir jo iniciatyvoms.

Konferencijoje LKD JS pirmininkas Mindaugas Lingė pristatė ruošiamo dviračių žygio, skirto parlamentinės tradicijos kūrėjams pagerbti, projektą: taip bus paminimi Steigiamoji Seimo krikščionių demokratų frakcijos narių Vlado Jurgučio 120-osios, Mykolo Krupavičiaus 120-osios, Aleksandro Stulginskio 120-osios ir Antano Tumėno 125-osios gimimo metinės. Žygiu per Lietuvą šis asmenybų gyvenimo keliais planuojama pradėti liepos 29 d. Jis tęstųsi iki rugpjūčio 13 d. ir finišuotų Vilniuje.

LKD konferencijos delegatams pristatyta iniciatyva ir darbai dėl politinio jaunimo forumo kūrimo. Su šia iniciatyva LKD jaunimas atvirai laisvą kreipėsi į LR prezidentą Valdą Adamkų, reaguodami ir šalies vadovo metiniame pranešime iškelta viena iš 3 pagrindinių valstybės iššūkių: „politinio susvetimėjimo bei pilietinės ir politinės brandos stoka“, bei pasiūlydami modelį, kaip šią problemą spręsti ilgalaikėmis priemonėmis.

Naujojoje LKD Taryboje jaunimui atstovaus 5 sekcijos nariai. Po konferencijos vykusioje LKD Tarybos posėdyje buvo renkama nauja partijos valdyba, kurioje trims valdybos nariams iš 12 tapo LKD Jaunimo sekcijos atstovai.

Pranešimas

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Atsiprašymo galia

Šiomis dienomis Anglijoje mirė 105 m. senukas, su savo žmona išgyvenęs 80 metų. Sakoma, jog tai buvo ilgiausias vedbos mūsų planetoje. Kartą paklaustas išduoti to ilgo bendro gyvenimo paslaptį, tarp kitko, pasakė: „reikia dažnai sakyti atsiprašau“...

Žodis atsiprašau turi ypatingą galią — jis užlygina daug sprūdžių ne tik šeimoje, darbovietėse, bendro darbo baruose, bet ir su visai nepažįstamais žmonėmis. Tačiau šį žodį dažnai ištariame lyg automatiškai, nesuteikdami jam deramos reikšmės. Pradedant buvusio šimtmečio paskutiniomis dešimtmečiais, atsiprašymo išreiškimas „įėjo į madą“ ir daug platesniu mastu. Šv. Tėvas atsiprašė žydų tautos už amžių buvę Bažnyčios rodytą netoleranciją; atsiprašė tautų, kurios nukentėjo Kryžiaus karuose, ir už kitus nusižengimus.

Vokietija atsiprašė už II pasaulinio karo metais padarytas skriaudas, ypač už nacių vykdytą žydų holokaustą. Prie pastarojo atsiprašymo yra prisidėjusi ir Lietuva, kai premjeras Brazauskas visos tautos vardu išreiškė atsiprašymą už žydų tautybės žmonių patirtas skriaudas vokiečių okupacijos metais.

Atsivėlgiant į tuos atsiprašymus, Maskva taip pat spaudžiama ištarti nuolankų atsiprašymo žodį už sovietų imperijos padarytas skriaudas Rytų bei Vidurio Europoje, ypač trims Baltijos valstybėms, tapusioms slapto Stalino-Hitlerio suokalbčio aukomis, kentėjusioms sovietų okupaciją bent pusimty metų. Tačiau Rusija, noriai pasisavinusi sovietijos palikimą, tai padaryti griežtai atsisako, todėl šios skriaudų žaizdos vis dar negyja.

Atsiprašau — yra galingas žodis, nors jo galia — tik moralinė. Galbūt ir Lietuva, kartu su Latvija bei Estija, pasitenkintų tik iš Maskvos pareikštu okupacijos pripažinimu ir atsiprašymu, bet to vis dar nesulaukia.

Amerika, nors nesulaukusi nei pustrčio šimto metų, taip pat savo praeitį turi tamsių ir kruvinių dėmių, kurios kartas nuo karto iškyla viešumon, reikalaujamos paaiškinimo, atsiužinimo arba bent atsiprašymo. Viena jų yra

susieta su juodųjų vergų era, kai turtingieji plantacijų savininkai laikė iš Afrikos jėga atvežtus vergus. Europa (įskaitant Lietuvą) tam taip pat turėjo tarsi atitikmenį — baudžiauninkus, tačiau tai buvo vietiniai žmonės, varguomenė, nužmoginta, betėisė, priklausanti nuo savo šeimininkų valios ir malonės. Kaip ir vergai Amerikoje, baudžiauninkai neturėjo jokių teisių: savininkas galėjo juos skriausti, mušti, parduoti, net nužudyti.

Ypač žiauri padėtis buvo Amerikos pietinėse valstijose. Dėl nežmoniško elgesio su juodaisiais vergais ilgainiui kilo ir pilietinis karas, ir 16-ojo prez. Abraham Lincoln dekretas, panaikinant vergystę. Tačiau, net išlaisvinti, būvę vergai neigavo daug teisių. Už juodaodžio nužudymą buvo skiriama maža bausmė, bet juodieji už net nedidelį nusikaltimą būdavo aštriai baudžiami. Kadangi daugeliui atrodė, kad ir tos bausmės per menkos, išigalėjo „minios teismai“, kai nuteistieji būdavo jėga išlupami iš kalėjimų ir viešai pakariami. Tarp XIX ir kono ipusėjusio XX a. užregistruota per 5,000 tokių pakorimų, daugiausia pietinėse valstijose. (Šiuo metu Čikagoje suruošta tų įvykių nuotraukų paroda, kuri byloja apie žmonių žiaurumą ir netolerantiškumą kitos rasės asmenims). „Minios teismai“ vykdavo kone kiekvienoje valstijoje (apie 80 proc. pietinėse), būdavo pakariami ne tik juodieji, bet ir baltieji. Tik keturiose valstijose nebuvo vadinamų „pakaruoklių medžių“, ant kurių išsuti minia įvykdavo savo „teismą“.

Šią savaitę JAV Senatas pagaliau viešai atsiprašė visų juodosios rasės žmonių už nepakankamas pastangas sustabdyti ir pasmerkti šiuos bjaurius veiksmus. Tiesa, atsiprašymas nepakeis praeities, bet tas savo apilaidumo pripažinimas galbūt prisidės didesnio tolerantiškumo ir tarp rasų sugyvenimo.

Jei atsiprašymas gali padaryti tokią įtaką valstybių ar visuomenės santykių raidai, tik pagaliavime, koks tai galingas „irankis“ kasdieniame mūsų gyvenime! Verta juo dažniau pasinaudoti.

Vieno gyvenimo fragmentas

BRONIUS ŽALYS

Nr. 3

Tik po kurio laiko jie buvo perrengti Luftwaffe uniformomis ir porą mėnesių „mankštinami“ lazdos pagalba SS rikiuotės. Bijoję, kad juos gali įjungti į SS. O tai jiems jau buvo žadeta. Ir mus jau pradėjo apmokyti rikiuotės... Žmonės, nesuprantantys vokiškai, vokiečiai gainiojo, kaip pasitę žūnes. Matyt, nori iš mūsų greičiausiu laiku padaryti „kepsnius“ patrankoms — pasiūsti mus prieš tarybinę armiją, kuri jau veržiasi į Vokietiją. Bet porą kartų pasitaikė ir žmoniškesnių instruktorių, kurie, užuot mokę, nusivėdavo mus į krūmus ir ten prasedėdavo savo „mokslų“ laiką. Buvo ir kurioziškų nuotykių. Mums nesisekė sukurti visa linija į kairę ar į dešinę. Linija, kurią sudarė 30-40 vyrų, besisukant „sulūždavo“, susikraipydavo. Taip mums bevargant, viršila „išrado“ naują būdą — paėmė ilgą kartį, ją padavė vyrams ir rankas ir taip, laikydami prieš save, sukūmė lyg malūno sparnai. Žinoma, taip ejo geriau! Bet tik tol, kol laikėme kartį prieš save.

Pietus turime valgyti valgykloje. Kadangi dabar Stettine buvo apie 2,000 lietuvių, o, be to, šiose kareivinėse apmokama pora kuopų vokiečių, sudarytų iš „savanorių“ 15-16 metų vokiečių, tai prie valgyklų rikiuotai atvesti, neretai turime saulės kaitroje ištovėti po 2 valandas. Grįžus prie savo barako ir puskarininkui davus komandą išsikirstyti, mes turime kaip kulkos smukti į patalpas. Nespejus to pakankamai vikriai padaryti (mūsų tarpe nemažai vyresnio amžiaus asmenų), turime tai kartoti po kelis kartus. Žinoma, tai ne toks jau sunkus, bet erzinantis darbas!

Kareivių krautuveje laisvalaikio galima gauti alaus. Nekoks tai alus — „erzacas“, bet esant alkanam ir tai gerai. Į krautuve leidžiama eiti laisvai. Dažnai taip eidami, vyrai susitinka karininkus ir kitus „viršininkus“ (pradedant grandiniais), kuriuos, jau pirmom dienom buvo paaiškinta, reikia sveikinti. Bet vyrai vokiečių karininkuose nežiūri jokių savo viršininkų ir didesnį jų dalis ramiausiai eina pro šalį. Karininkai susistabdo, bet, išgirdę į vokiškus klausimus, kodėl nesisveikina, ramų lietuvišką „nesuprantu!“, pasispjauja, pasikloja, išvadindami lietuviškais kiaučiais ir paleidžia! Mušimų tokiomis atvejais be tam tikrų išimčių, nepasitaikė. Buvo ir kitos rūšys „šaipyk“, kurie kvailiausiai veido išraiška, nešdami sriubos katiliuką dešinė-

je rankoje, sutiktą karininką sveikino kaire ranka — šitai vokiečius vesdavo ir dar didesni pasitūkimai negu visiškai nesiseikėjimai.

Mums atvykus į Stettiną, jis jau buvo 1/3 dalim sugriautas nuolatiniu bombardavimu iš oro. Bet mums ten būnant, nors gana tankiai buvo skelbiami oro pavojai, tačiau bombardavimų nepasitaikė — lektuvai vis praskrisdavo pro šalį. Oro pavojai mums net sudarydavo tam tikrą malonumą — tuo metu nebūdavo jokios tarybos. Rugpjūčio 8 d. turėjome duoti „priesaiką“, kuri buvo išversta lietuviškai ir į ją skaitė vienas vertėjų, o mes turėjome (dešines rankas pakėlę) balsu kartoti skaitomą tekstą. Rankas iškėlė laikė visi, kaip nekelti — mus stebėjo netoliese stovintys, stovėjo kulkosvaidžiai). Priesaikos tekstą kartoję tik priešakinės eilės. Netrukus po to gavom ir „Saldubuchus“, kuriuose figūrovome, kaip „kampfhelferiai“ — „karo talkininkai“...

Rugpjūčio 11 d. buvome perskirti į dvi dalis — ejo gandai, kad mus išsiųs kur nors į pafrontę, bet tikros paskirties nė vienas mūsų nežinojome. Mūsų grupę, susidedančią iš 200 žmonių, rytojaus dieną (1944.08.12) išvežė į Greifswald, Pomeraniją. Po poros savaitių čia atsine dard ir kitus 200 lietuvių. Mus apgyvendino kareivinių rajone, virš garažų. Iš užrašų „Vietoto fumare“ sprendėme, kad čia anksčiau gyveno italų belaisviai. (Vėliau juos ir susitikome, jie buvo perkelti prie kitų kareivinių). Dalis mūsų buvo paskirta į lauko darbus — derliaus nuėmimui pas vokiečių dvarininkus. Kiti turėjome mokytis riikiuotės. Mus mokė atlydėje puskarininkiai. Vieną jų, bjaurų vokiečiųpalaikį, vyrą pramė „Vanagu“ dėl jo kumpo nosies. Jam einant pro gretas, jis taip ir vadintas — „Vyrai, ateina Vanagas!“ Kazkas jam apie tai pasakė. Ir jei tik tą dieną, kai jis girdėjo žodį „Vanagas“ patekdavo jo valion kuri nors lietuvių grupė, tie turėjo juoda dieną. Man patiam porą kartų teko grįžti iš aikštės kruvinais keliais ir delnais nuo ištais pusvalandžiais trukusio „gulk-kek!“, nes aikštės žvyras iš dalies buvo sudarytas iš titnaginės skaldos. Ne ką geresnis buvo ir kitas puskarininkis, kuris vieną mūsų, lėto galvoimo bernioką, teisingai neatliekančį rikiuotės pratimą, liepęs užsidėti dujokaukę vaikė tol, komantuo-damas „gulk-kek!“, kol jam iš burnos nepasipylė kraujas...

Bus daugiau.

SU IDEALIZMO UGNELE Į LIETUVOS ATGIMIMĄ

„Idealistai turi laimėti, nes jie yra pasaulio pažangos variklis“

Stasys Lozoraitis

Šiuos ambasadoriaus Stasio Lozoraitio žodžius priminė arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius atsisveikinimo su diplomatu pagarbos, meilės ir vilties pamokslė. Jis mokė kiekvieną lietuvį, kiekvieną kataliką šiuos žodžius prisiminti kaip katekizmą ir jais vadovautis.

Buti idealistu svajonėse — to dar nepakanka. Reikia aktyviai ir pasiaukojančiai veikti, kad pažangos idėja įgyvendintum. Tik aktyvus veikimas ir pasiaukojimas gali įveikti komunizmo idėjų apsaugą, pavergtą protą Lietuvoje, atvesti į dvasinį atgimimą. Kiekvieno savame veiklos bare, kad ir koks kuklus jis bebūtų.

Mažai žinojome apie Stasį Lozoraitį, Lietuvos ambasadorių Amerikoje, tol, kol jis nekanidatavo į Lietuvos prezidentus. Ne pats savo iniciatyva, o Lietuvos centro partijos pakvietas. Kai jis pasirodė televizijos ekrane — aukštas, inteligentiškas, giedra šypsena, išsiskiriantis iš visų mūsų „homo sovieticus“, kalbantis apie aukštusios tautos idealus, tikėjimą ir pasitikėjimą mūsų tauta, atrodė, kad žiūri ir kalnus, nuo kurių sklisdavo idealų šviesa.

Tikėjimės stebuklo. Trečio. Po Kovo 11-osios Akto ir sausio 13-osios tragedijos, krauju įtvirtinusios Lietuvos nepriklausomybę.

Stebuklo neįvyko. Trečio iš eilės stebuklo nebūna. Tauta jau buvo parklūpdyta komunistų apgaules ir melo. Sovietų valdžia su komunistų partijos CK sekretoriumi A. Brazausku priešaky buvo atkurta. Komunistinės ideologijos garsiausias šauklys Č. Jursėnas iš džiaugsmo trėmė rankas ir išūliai kiekvieną kartą: „Sugrįžome visiems laikams“.

Bendrą to meto dorų lietuvių nuotaiką talentingai aprašė rašytojas Jonas Avyžius: „Gūž-

ciojome pečiai, nė mažiausio ženklą, kad naujieji ponai, norėdami sulaukyti katastrofišką smigimą žemyn (korupcija, nusikalstamumas, stichiskas skurdo progresavimas) bandytų kažką daryti, išskyrus beviltišką skėsciojimą rankomis, kurių viena jau buvo nusitaikiusi į valstybės kišenę. Kiekvienam blaivaus proto piliečiui jau buvo aišku, kad seniai reikėjo griebti už tos rankos. Užverti kelių masiniam valdininkų pikt-naudžiavimui valdžia, kuris tramdomas gali tapti nacionaline nelaime. Juk iš seno žinoma, koks pavojingas dvikojis gyvūnas su truputėlio smegenų ir dar mažiau sąžinės, kai atsiveria plati galimybė prisipiešti. Be to, tas dvikojis yra ypatingos veislės, penkis dešimt metų nužmoginimo darželyje augintas, nepažinęs (arba pamiršęs), kas yra krikščioniška dorovė, žmogaus orumas, garbė, teisingumas“ (Jonas Avyžius. Autobiografiniai fragmentai. Publicistika. Draugų ir kolegų prisiminimai: — V., 2000, p. 165).

Komunizmo šmėkla juodais savo sparnais uždengė visą Lietuvos dangų. LDDP ideologas G. Kirkilas tada kalbėjo, kad komunistai aukso kalnus žadėjo žmonėms vien tik dėl to, „kad LKP (Lietuvos komunistų partija — O.V.) tradicijų tesėja laimėtų rinkimus“ (Avyžius J. Ten pat). O toliau su komunistams įprasta neapykanta (komunizmas juk ir yra neapykanta bei teroro sistema) imta vykdyti svarbiausią dzeržinskietiška čekistinių uždavinių — surask priešą ir sunaikink!

Surado ir sunaikino. Buvusių konkurentų Lietuvos prezidento rinkimuose — Stasį Lozoraitį. Kaip, beje, ir dešimtis mokslininkų, rašytojų, menininkų — juos baltomis pirštinaitėmis, atleisdami iš darbų, pasmerkdami juos ir jų šeimas bado egzistencijai su cinišku rusišku prieidiniu („už ką kovojote, tą ir turite“).

Į Lietuvą grįžo baimė. Iš karto po rinkimų A. Brazausko ir A. Šleževičiaus dekretu, K.

Bobelio, niekšingai patsidavusio šiai klikai, klasta, Stasys Lozoraitis 1993 metais gegužės 5 d. buvo atleistas iš Lietuvos ambasadoriaus Amerikoje pareigų, į jo vietą paskirtas savas žmogus, turėjęs KGB slapyvardį „Maknys“. Masiškai iš darbų buvo atleidinėjami komunistams nelojalūs inteligentai. Pakelė galvas sribai ir sribienės bei sribukai Seime. Dabar jie jau atvirai gąsdino: „...Dabar į Sibirą nevesime, pėsčius varysime...“, kagebistai, buvę sribų vadovai kalbėjo dar aštriau: „...Į Sibirą nevesime, vietoj šaudysime...“.

Baimė, skurdas, nedarbas: nusikaltėlių organizuotų gaujų siautėjimas, paslaptingos gaubiausių politikų žūtys, tyčiojimas iš nepriklausomybės architektų Vytauto Landsbergio, iš visko, kas šventa lietuviui šiol — tokia buvo tu dienų atmosfera. Tamsa Lietuvoje tirštėjo.

Prisimenu tą dieną: buvo Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) partijos steigiamasis suvažiavimas Lietuvos dramos teatre. Jame buvo paskelbta, kad drasi moteris, medicinos seselė iš Kauno, pradėjo bado akciją prie Seimo dėl Lietuvos ambasadoriaus Amerikoje Stasio Lozoraitio atleidimo iš pareigų.

Tuo pat aplankėme badaujančią Mariją Garšvienę. Ji sėdėjo prie Seimo ant suolelio tvirta ir pasiryžusi badauti iki pergalės arba mirties. Gegužės bado akciją prie Seimo dėl Lietuvos ambasadoriaus Amerikoje Stasio Lozoraitio atleidimo iš pareigų.

Tuo pat aplankėme badaujančią Mariją Garšvienę. Ji sėdėjo prie Seimo ant suolelio tvirta ir pasiryžusi badauti iki pergalės arba mirties. Gegužės bado akciją prie Seimo dėl Lietuvos ambasadoriaus Amerikoje Stasio Lozoraitio atleidimo iš pareigų.

pažyma iš psichiatrijos poliklinikos, kad ji sveika, jeigu kas. Ji organizavo piketą prie JAV ambasados, kuriame plakatuose buvo paskelbta, kad vietoje Stasio Lozoraitio paskirtas naujasis komunistų ambasadorius yra KGB šnipas „Maknys“.

Naktį jos namelis prie Seimo buvo apsuptas — bandyta jį padegti. Iki tol, vos ne kasnakt arba visiškai sutemus, namelį apsupdavo keturkampiai vyrukai, kurie grasino Marijai kausime... kagebistai, buvę sribų vadovai kalbėjo dar aštriau: „...Į Sibirą nevesime, vietoj šaudysime...“.

Mes, Lietuvos moterų lygos narės, lankiusios Mariją kiekvieną dieną, į namus grįždavome neramia širdimi galvodamos ar kitą dieną atrasime Mariją gyvą.

24-ąją badavimo dieną Marija paskelbė ultimatumą prezidentui Algirdui Brazauskui, kuriame teigė susideginsianti prie Seimo šv. Tėvo atvykimo į Vilnių dienomis, jeigu tas neatkurs teisingumo.

Neatkūrė. Atvirkščiai, pažadėjęs tai padaryti, A. Brazauskas, kaip jam įprasta, sumelavo. O mums daug kainavo įtikinti Mariją to nedaryti, nes komunistai nuo pat komunizmo įsigalėjimo pradžios — žudė, kančias, išžudė milijonus žmonių, kiems kraujas — tai jų gimtoji stichija, ir vienos moteriškos mirties, kad ir drastiška, jiems nieko nereikš. Tik pasijuoks. Kogero, pats svarbiausias argumentas buvo, kad komunistai — tai nusikaltėlių partija, kurie sakosi atėję visiems laikams, ir jie nukankins ir išžudys visą tautą, jeigu neliks tvirtos valios žmonių, gebančių su jų diktatūra kovoti. O tu žmonių Lietuvoje beveik nebeliko. Visus kausto baimė. Kaimas, kuris šimtmečiais saugojo Tautos šaknis, dabar nugirdytas, degraduotas, praradęs tautiškumo jausmą, garbę ir orumą. Jeigu ji susidegins, tai bus tik šetono šokis ant jos palaikų ir jos tikslas apginti S. Lozoraitį civilizacijos priemonėmis nebus pasiekiamas. Ši formulė suveikė. Marija Garšvienė grįžo į namus, badavusi su pertraukomis — 45

Iš kairės: Marija Garšvienė, kun. Algimantas Keina, ambasadoriaus „Vilties prezidento“ Stasio Lozoraitio našlė Daniela Lozoraitienė 1994 m. Kauno Kryžių kalnelyje.

dienas.

1994 m. birželio 13 dieną Stasys Lozoraitis mirė nuo paslaptingos, greitai progresavusios ligos. Tai buvo smūgis mums visiems. Nuo tokios pat paslaptingos, greitai progresavusios ligos greitai mirė ir rašytojas Jonas Avyžius; buvo nužudytas vienas perspektyviausių dešiniųjų politikas dr. Tautvydas Lydeikis, darbo neteko beveik visi dešinieji žurnalistas.

Marija tada prisiekė savo gyvenimą skirti S. Lozoraitio atminimo išsaugojimui. Įkūrė Stasio Lozoraitio atminimo išsaugojimo komitetą, pradėjo rinkti lėšas jo paminklų statybai.

1994 m. spalio 28 dieną jos iniciatyva Kauno 6-ojo forto Kryžių kalnelyje Stasio Lozoraitio, Vilties prezidento atminimui buvo pastatytas koplytstulpis, kurį suprojektavo architektė Birutė Poniškaitienė. Koplytstulpį pašventino vienas patriotiškiausių Lietuvos kunigų Algimantas Keina.

1996 m. rugsėjo 6 d. Marijos Garšvienės iniciatyva, padedant architektams Birutei ir

Juozui Poniškaičiams, pastatytas Stasio Lozoraitio paminklinis biustas prie jo buvusių namų Kaune.

Svarbių Vilties prezidento sukakčių proga Marija Garšvienė visada organizuoja įdomius, daug žmonių sutelkiančius renginius. Praeitais metais Kauno Rotušėje buvo organizuotas ypaciškilmingas renginys, kuriame dalyvavo Kazimieras Lozoraitis, Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus su žmona ir Lietuvos nepriklausomybės architektas Vytautas Landsbergis su žmona. Apie Marijos Garšvienės organizuotus renginius visada parašau — straipsnių susikaupt storokai knygai.

Marijai Garšvienei pavyko sutelkti gausų bendraminčių būrį Kaune. Negailėdama nei laiko, nei sveikatos, nei ne tiek daug jau ir belikusių jėgų Marija Garšvienė pasiaukojamai dirba, siekdama nors savo erdvėje, nors savo aplinkoje organizuoti tą gražesnę, šviesesnę, idealistiškesnę Lietuvą, dėl kurios gyveno ir mirė Stasys Lozoraitis. Ji organizuoja įvairiausias šventes, net gražiausias

Kauno močiutės šventę, ekskursijas, paskaitų ciklus, kad tik Lietuva sugrįžtų į Lietuvą.

Neseniai viena jos organizacijos narių G. Bareikienė man perdavė žinutę ir fotonuotrauką apie Kauno skrybiaus „Bočių“ surengtą lietuvių folkloro šventę estams.

Lietuvos ambasadoriaus Estijoje A. Vinkaus kvietimu, Marijos Garšvienės vadovaujams „Bočių“ ansamblis balandžio 22–25 dienomis koncertavo Talino rotušės aikštėje ir Turizmo namuose Lietuvos įstojimo į ES ir NATO metinių proga.

Tokia yra mūsų Marija Garšvienė, savo gyvenimu ir veikla liudijanti, kad žmonės — kaip žvaigždės: vieni švyti sava į šviesa, kiti — tą šviesą atspindėdami. Ir vieni, ir kiti reikalingi Lietuvos dvasiniam atgimimui. Svarbiausia, kad to švytėjimo būtų daugiau ir jo šviesa persklostų ir po truputį sklaidytų tamsą.

Prof. Ona Voverienė, ambasadoriaus Stasio Lozoraitio atminimo įamžinimo komiteto narė

Kapinių šventė Bitėnų kapinaitėse

Bitėnų kapinaitės yra tarp Bitėnų kaimo ir Rambynų kalno. Bitėnų garsino Martyno Jankaus veikla. 1892–1909 m. Bitėnuose veikė M. Jankaus spaustuvių, kuriose buvo spausdinami laikraščiai ir knygos lietuvių kalba. 1923 metais Martynas Jankus vadovavo gelbėjimo komitetui, kuris paskelbė reikšmingą šilutės deklaraciją dėl Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos. Ant Rambynų kalno vykdavo šventės, kuriose dalyvavo Vyduno ir Adomo Brako chorai. Pokario metais kapinaitės nuo grobystės ir sunaikinimo išsaugojo sena bitėniškė Elena Kundrotavičienė su šeima.

Nuo brūzgynų apaugusios kapinės išvalė iš visos Lietuvos suvažiavę entuziastai. Lietuvininkų bendrija taip pat aktyviai įsijungė į šį darbą. Kapinaitės sutvarkytos pagal architektų M. Purvino ir M. Purvinienės projektą, kapinaitės naujai aptvertos, padaryti nauji vartai. Klaipėdos krašto evangelikų liuteronų paprotys kasmet organizuoti kapinių šventes. Šventės vyksta Karklės, Kintų ir kt. kapinėse. Bitėnuose vietinių gyventojų nebėra, gyvena tik Elenos Kundrotavičienės anūkai. Rengti kapinių šventes Bitėnų kapinaitėse pasiūlė

Elenos Kundrotavičienės duktė Birutė Ramanauskienė, dabar gyvenanti Klaipėdoje. Vyskupas Jonas Kalvanas jaunesnysis šiam sumanymui pritarė ir nusprendė šventes ruošti gegužės mėnesio pradžioje. Pirmoje šventėje pamaldas vedė pats vyskupas J. Kalvanas. Ruošiant šventes daug prisideda B. Ramanauskienė su seserimi Irena. Svinginai mus sutinka ir Martyno Jankaus muziejaus direktorė Giedrė Skiptienė.

Bitėnų kapinaitėse yra perlaidoti iš Vokietijos žymūs Mažosios Lietuvos veikėjai Martynas Jankus, V. Vydunas, Valteris Kristupas Banaitis, ten

Bitėnų kapinaičių vartai.

palaidota ir ilgametė kapinių sergėtoja Elena Kundrotavičienė.

Siemiet į kapinių šventę važiuojame gegužės 14 dieną. Pamaldas vedė jaunas kunigas Mindaugas Kairys. Po pamaldų buvo padėtos gelės ant mūsų širdžiai brangių žmonių kapų. Visą glėbį tulpių iš savo sodo atvežė Lydija Aušrienė. Savo senelio ir jo šeimos kapus gelėmis papuošė ir M. Jankaus anukė Ieva Jankutė.

Po pamaldų aplankėme Rambynų kalną ir gandrų koloniją. Radome daug tuščių lizdų. Pasirodė, grįždami paukščiai pateko į miglą ir pasiklydę nusileido į vandenį, negalėdami pakilti, žuvo. Po pasivaikščiojimo nuėjome į M. Jankaus muziejų. Ten kieme radome padengtus stalus, karštą kavą,

turėjome ir savo lauknešėlių. Pasitiprinus apžiūrėjom muziejaus eksponatus. Muziejuje yra amžinoji Rambynų kalno knyga. Joje daug lankytojų atsiliepimų ir parašų. Susiradome ir savo kadaise užrašų parašus. Kunigas Mindaugas Kairys pakvietė mus aplankyti jo remontuojamą Vilkyskių bažnyčią. Prieš karą čia buvo nemaža parapija, dabar tik 20 šeimų. Bažnyčią vitražais papuošė garsaus skulptoriaus Vinco Grybo anukė, tai jos diplominis darbas. Jau daug padaryta restauruojant bažnyčią, bet dar daug darbo reikės įdėti. Iš Vilkyskių pasukome namų link.

Rūta Paplauskienė Lietuvos bendrijos „Mažoji Lietuva“ Seimelio sekretorė

Bitėnų kapinaitėse

PAGERBTI ŽEMAITIJOS LAISVĖS KOVOTOJAI

Birželio 10 d., penktadienį, Telsiuose buvo iškilmingai atidengtas paminklas Žemaičių partizanų apygardai. Tai jau ketvirtas Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro pastatytas paminklas, vykdamas valstybinę Atminimo ženklų, simbolių ir paminklų genocido aukoms ir asmenims, represuotiems už pasipriešinimą okupaciniams režimams, programą.

Diena pasitaikė saulėta, šilta. O renginys gražus, turiningas ir gerai organizuotas. Buvusi automobilių stovėjimo aikštelė atnaujinta, naujai išgrįsta, bet svarbiausia — aikštė suteiktas ipareigojantis ir labai skambus nepriklausomybės kovos vardas — Nepriklausomybės aikštė. Jos kampe prie gatvės stovi skulptoriaus Regimanto Midvikiro sukurtas paminklas Žemaičių partizanų apygardai. Tai stambus stulpas maždaug iki pusės apjuostas metaliniu cilindru, kuriame iškalti Žemaičių partizanų ženkla ir simboliai. Stulpo viršuje — kryžius.

Telšietiai mini savo miesto paminėjimo 555-ąsias metines. Miestelėnų ir svečių savo atnaujinimą pagerbė Respublikos prezidentas Valdas Adamkus. Jis atidengė aikštės naują vardą skelbiančią lentą, o taip pat ir paminklą. Aikštę ir paminklą pašventino Telšių vyskupas Jonas Boruta. Renginį vedė Inga

Valinskienė. Miesto valdžia labai prasmingai pradėjo kelių dienų šventinių renginių maratoną paminklo laisvės kovoms atminti atidengimu. Šitaip buvo pagerbti ne tik laisvės kovotojai dėl Tėvynės, tiek gyvieji, tiek ir žuvusieji, bet ir parodyta, kad valstybės tęstinumą patvirtino dešimt metų trukusios laisvės kovos. Tai jau ketvirtas tokios paskirties paminklas. Genocido ir rezistencijos centro rūpesčiu numatoma pastatyti paminklus dar penkiose partizanų apygardose.

Šios informacijos autorius, kalbėdamas atidengimo ceremonijoje, paminėjo ir kitas svarbias Tautos istorijos Birželio datas, būtent, 15 d. okupacijos, 14 d. — Gedulo ir vilties, 22 d. — Tautos sukilimo. Jų visų šaknys pradžia ima iš Stalino Hitlerio slaptojo suokalbčio. Tuo nusikalstamu 1939 m. rugpjūčio suokalbiu buvo pasidalinta Rytų Europa, suplanuota Anorojo pasaulinio karo pradžia. Buvo akcentuotas būtumas skirti daugiau dėmesio pilietinės savimonės brandinimui, apie ką savo metiniame pranešime kalbėjo Valstybės vadovas.

Beje, daugiausia pastangų dėl paminklo pastatymo šioje vietoje padėjo ir ilgiausiai — net septynerius metus — rūpinosi energingoji Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos Telšių skyriaus pirminkinė S. Kryževičienė. Edmundas Simanaitis

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, (TAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

BRIUSELIS

Naujausias Europos Sąjungos (ES) pasiūlymas, kuriuo siekiama rasti išeitį iš aklavietės dėl bendrosios finansinės perspektyvos 2007-2013 metams, nepriimtinas Nyderlandams, sakė užsienio reikalų ministras Ben Bot. Tai jis pareiškė prieš dviejų dienų ES viršūnių susitikimą, kuriame Bendrijos vadovai svarstys Europos konstitucijos ateitį bei tarsi dėl būsimo sąjungos biudžeto. Šešios didžiausios bendrijos biudžeto mokesčio, tai yra, Vokietija, Prancūzija, Didžioji Britanija, Nyderlandai, Švedija ir Austrija ragina apriboti būsimo ES finansinius išpareigojimus 1 proc. bloko bendrųjų nacionalinių pajamų. Europos Komisija siūlė 1.24 proc., o Europos Parlamentas — 1.18 proc. rodiklį.

JAV

WASHINGTON, DC

JAV respublikonų senatoriai paragino teisiskai apibrėžti Guantanamo bazėje laikomų kalinių teises, bet prezidento George W. Bush administracija nurodė, kad šis tarptautinių terorizmo įtariamų asmenų ten gali būti laikomi „neribotą laiką“. Šis kalėjimas JAV karinio jūrų laivyno bazėje Guantanamo Kuboje, kuriame šiuo metu yra maždaug 520 kalinių, buvo įsteigtas 2002 m. sausį. Dage, šis asmenų laikymasis jau daugiau kaip trejus metus, nors tik keturiems buvo pateikti oficialūs kaltinimai.

MIAMI

Terri Schiavo, kuri kovo mėnesį, po ilgų ir atkaklių kovos teismuose, mirė nutraukus jos maitinimą, smegenys buvo smarkiai ir negrįžtamai pažeistos, trečiadienį paskelbė skrodimą atliek patologoanatomai. Šie rezultatai patvirtina medicinos išvadas ir jos vyro tvirtinimus, kad T. Schiavo nuo pat to laiko, kai prieš 15 metų sustojus moters širdžiai dėl deguonies trūkumo buvo pažeistos smegenys, buvo „nuolatinių vegetacinės būklės“. Skrodimas padarė, kad ji buvo apakusi. T. Schiavo smegenys svėrė maždaug perpus mažiau nei sveiko žmogaus.

PHOENIX

Arizona valstijoje trečiadienį nukrito JAV jūrų pėstininkų kovos lėktuvas, bet ant žemės buvę žmonės nenukentėjo, o pilotas išsigelbėjo. Lėktuvas „Harrier AV-8B“, kuriame buvo keturios 227 kg svorio bombos ir 300 25 mm kalibro šaudmenų, nukrito per pratybas. Lėktuvas klydė du namus, kol galiausiai nukrito vieno namo kieme.

RUSIJA

MASKVA

Nužudyti verslo žurnalas „Forbes“ rusiškojo leidimo redaktorių įsakė vienas čekėnų sukiliųjų vadų, pranešė Rusijos generalinė prokuratūra. Generalinė prokuratūra nurodė, kad nužudyti amerikiečių žurnalistas Paul Chlebnikov pernai liepą įsakė Čekėnijos gyventojas Chož Achmed Nuchajev — svarbi figūra pagrindinėje čekėnų sukiliųjų vyriausybėje. „Ch. A. Nuchajev pasiūlė nusikaltamas grupės dalyviams atlygį už P. Chlebnikov nužudymą, nes žurnalistas savo knygoje „Pakalbis su barbaru“ neigiamai atsiliepė apie Ch. A. Nuchajev“, pranešė prokuratūra.

MEKSIKA

MEXICO

Meksikos Aukščiausiasis Teismas nusprendė, kad buvęs prezidentas Luis Echeverria gali būti teisiamas dėl 1971 m. surengtų protestuojančių studentų žudynių. Nedideliu skirtumu, 3 balsais prieš 2, Aukščiausiojo Teismo teisėjų kolegija nutarė, kad L. Echeverria ir buvusi jo vidaus reikalų ministrui Mario Moya galima pateikti kaltinimus šioje byloje, nes 30 metų senaties terminas prasidėjo tik 1976 m., kai jie pasitraukė iš pareigų.

AUSTRALIJA

SYDNEY

Australijos ministras pirmininkas John Howard gyrė irakiečius už jų vaidmenį Bagdado išlaisvinant įkaitų laikytą australą. Tuo tarpu šalyje pasigirdo pranešimų, kad įkaitas buvo paleistas po derybų, kurias vedė vienas Australijos musulmonų dvasininkas. Šeichas Taj Aldin Al Hilali nurodė, kad David Wood buvo paleistas susitarus su pagrobėjais, o ne panaudojus karinius veiksmus. JAV kariuomenė pareiškė, jog Irako kariai D. Wood rado atsitiktinai vykdydami paieškos operaciją.

APIE PIRMĄ KARTĄ RENGIAMĄ DAILĖS KONKURSA „LIETUVOS KELIAS“

Lietuvos dailės muziejus ir Čikagos (JAV) Čiurlionio galerija (The Art Gallery of Čiurlionis, Inc.) š.m. birželio 14 d., visus kvietė į Radvilų rūmose (Vilniaus g. 22) atidaromą Miko J. Šileikio ir Teofilio Petraičio premijų dailės konkurso parodą „Lietuvos kelias“. Ji buvo skiriama Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 15-sioms metinėms. Parodos premijų konkursui 138 įvairių žanrų kūrinių dailininkai — žinomi ir garsūs skulptoriai, tapytojai ir grafikai. Čiurlionio galerijos trys Miko Šileikio ir trys Teofilio Petraičio premijos žiuri sprendimu bus įteiktos liepos 5 d. 11 val.

Čiurlionio galeriją Čikagoje 1957 m. įsteigė Amerikos lietuvių dailininkų klubas, o „krikštėviu“ tapo profesorius Adomas Varnas. Čiurlionio galerija kaip svarbus kultūros centras intensyviai rengė dailės parodas ne tik šiame mieste, bet ir kitur, leido katalogus, kaupė dailininkų Lietuvai padovanotą kūrinių kolekciją, rūpinosi kūrinių dailininkų kūrybos palikimu. Nuo 1980 m. galerija pradėjo teikti vardines Miko J. Šileikio ir Teofilio Petraičio premijas, nedideles materialia išraiška, bet garbingas, kurias įsteigė patys dailininkai, norėdami paskatinti lietuvių kūrybą. M. J. Šileikis (1893–1987), atvykęs į JAV 1913 m. ir pradėjęs sunkų darbininko kelią, vėliau, po mokslo Čikagos meno institute, kūrė portretus ir peizažus. Jis tapo ir pirmuoju Čiurlionio galerijos direktorium, bendradarbiavo spaudoje, bandė literatūrinę plunksną. Kitas premijų donatorius — Teofilis Petraičis (1896–1978), buvęs Lietuvos kariuomenės savanoris, studijavęs tapybą Prahoje, Berlyne, Karaliaučiuje, nuo 1928 m. dalyvavęs dailės parodose Lietuvoje, dir-

bęs piešimo mokytoju Šiauliuose. Karo pabaigoje pasitraukęs iš Lietuvos, vėliau pateko į JAV, dalyvavo New York lietuvių dailės parodose. Palikimą — akvareles ir tapybą — patikėjo Čiurlionio galerijai. Jo kaip ir daugelio kitų išeivijos dailininkų kūrinių, Čiurlionio galerijoje kaupiti Nepriklausomai Lietuvai, buvo pervežti į tėvynę ir prieš penketą metų parodyti Lietuvos dailės muziejaus Radvilų rūmose surengtoje parodoje „Sugrįžusi išeivijos dailė“.

Prieš ketvirtą dešimtmetį pradėjęs bendradarbiauti su išeivijos menininkais ir jų institucijomis, Lietuvos dailės muziejus tai tęsia. 2004 m. lapkričio 6 d. LDM ir Čikagos Čiurlionio galerija (The Art Gallery of Čiurlionis, Inc.) pasirašė bendradarbiavimo sutartį, kurioje 2005–2009 m. numatė rengti šiuos Miko J. Šileikio ir Teofilio Petraičio donotų premijų dailės konkursus. Dabar vyksta pirmasis, toliau jie pakaitomis bus rengiami Lietuvoje ir Čikagoje. Konkursų temos bus keičiamos, bet jų svarbiausias tikslas — gaivinti Lietuvos visuomenės pilietinę savimonę, aktualinti mūsų istoriją, tęsti ir plėtoti gyvybingiausius meno tradicijas, skatinti lietuviškosios kultūros tradicijos interpretacijas, prisidėti prie Lietuvos tūkstantmečio programos siekių įgyvendinimo.

„Lietuvos kelio“ parodos koordinatorė Julija Mušinskienė, tel. 212 14 77. Išsamiai parodos ir jos konkurso premijų samprata pristatyta Lietuvos dailės muziejaus svetainėje www.ldm.lt (skyrus „Aktualijos“).

Lietuvos dailės muziejaus
Ryšių su visuomene
centras

ATKASĖ SENIAUSIA EUROPOS CIVILIZACIJA

Archeologai keliose žemumo vietose aptiko seniausios Europos civilizacijos pėdsakų, pranešė Didžioji Britanijoje leidžiamas dienraštis „The Independent“.

Laikraštis rašo, kad Vokietijos, Austrijos ir Slovakijos laukuose bei miestuose buvo atkasta daugiau nei pusantro šimto didžiulių šventyklų, pastatytų 4800–4600 metais prieš Kristų, kurios yra maždaug dviem tūkstantiais metų senesnės už Egipto piramides. Iš molio ir medžio suręstų šventyklų tinklą pastatė tikintys žmonės, veikusiai vertęsi gyvulininkyste, praneša „The Independent“. Kasinėjimai vyko trejus pastaruosius metus. Šis atradimas yra toks naujas, kad rastoji civilizacija dar neturi pavadinimo.

Kol kas labiausiai išplėtotas civilizacijos centras aptiktas Rytų Vokietijoje, Saksonijos žemėje, po Drezen miestu. Jį sudaro šventykla, apjuosta

keturiais groviais, trimis įtvirtintais pylimais ir dviem medinėmis tvoromis.

„Mūsų kasinėjimai atskleidė monumentalios vizijos ir išprusimo mastą, kuriuo naudotos šios ankstyvosios kaimo bendruomenės sukūrė pirmuosius iš tikrųjų didelius Europos įtvirtintus kompleksus“, — sakė Saksonijos žemės vyriausybės Paveldo departamente dirbantis Harald Stauble.

Šventyklas, kurių skersmuo siekia iki pusantro šimto metrų, pastatė žmonės, gyvenę ilgose namuose ir kaimuose, rašo laikraštis. Kasinėjimų metu rasta akmeninių, kaulinių ir medinių įrankių, taip pat keraminių žmonių ir gyvūnų figūrėlių.

Rytų Vokietijoje netoli Leipzigo esančiame Aitros kaime kadaise buvo apie 300 gyventojų, kurie glaudėsi maždaug dvidešimties didelių pastatų, išsidėsčiusių aplinkui šventykla.

ELTA

DRAUGAS, 2005 m. birželio 17 d., penktadienis

5

A + A JUOZUI MIEČIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo sūnui RIMUI su šeima.

ŠALFASS centro valdyba

A + A JUOZUI MIEČIUI

mirus, nuoširdžiai užjauciamo jo sūnų RIMA su šeima.

Kanados sporto apygarda

SKELBIMAI

NEKILNOJAMASIS TURITAS

Century 21 Pro-Team
Bus.: 708-361-0800
Voice Mail: 773-854-7820
Fax: 708-361-9618
E-mail: d.i.mayer@worldnet.att.net
DANA ŠČERBAITĖ MAYER
Jei norite parduoti ar pirkti namus mieste ar priemiesčiuose, kreipkitės į DANUTĘ MAYER. Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja nuo 1986 m. Nuosavybės įkainavimas veltui.

GREIT PARDUODA
First Landmark Realty
Bus.: 773-590-0205
Res.: 708-425-7160
RIMAS STANKUS
• Čikagoje ar priemiesčiuose
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybės įkainavimas veltui
• Tarpininkaujame gaunant paskolą
• Pensininkams nuolaida

SIŪLO DARBĄ

Reikalinga energinga, rusiškai kalbanti moteris, prižiūrėti 3,5 metų vaiką ir tvarkyti namus. Gyventi kartu Glenview raj. Berniukas 3 dienas darželyje. Viena išieginė — paprastą dieną. Atlyginimas \$1,300/mėn. Tel. 847-922-1101, Vika.

Reikalinga auklė 2,3 metų ir 8 mėn. vaikams, Madison, WI. Gyventi kartu, ruošti maistą, valyti namus. Tel. 630-789-6305, skambinti tarp 7-8 v.v.

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE
AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Aukstas S. Kane, Vilma Jarulienė, Virginija Smukaitienė kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St., Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654-773-581-8654

Remkite ir platinkite katalikišką spaudą DRAUGAS

ATLANTIC Express Corp. 1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight	Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.
Auto Export	Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.
Small Packages	Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.
	Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.
	Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

SKELBIMAI

PASLAUGOS

AgS Šildymas Šaldymas
6556 S. Kedzie Chicago, IL 60629
Praktika, instaliavimas, aptarnavimas
— Licensed — Bonded — Insured
24 val per parą FREE ESTIMATE
7 dienos per savaitę 773-778-4007 773-531-1833

Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747
Stephen M. Oksas, President

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 100 Metų.

Atkelta iš 1 psl.

ginančios publikacijos spaudoje nebuvo apmokėtos Ūkio ministerijos pinigais, VTEK nustatė, kad tai patvirtinančių duomenų negauta.

Dėl šių naujaujų ir kai kurių kitų biografijos faktų, neatkurtų klausimų dėl sukaupto kapitalo kilmės ir viešų pareiškimų didžiausios politinės jėgos — Darbo partijos — 46 metų vadovas buvo laikomas viena prieštaringiausiai vertinamą Lietuvos politikos asmenybių.

V. Uspaskichas gimė 1959 m. liepos 24 d. Archangelsk srityje, netoli Urdomos gyvenvietės, daugiavaikėje miško darbininko šeimoje. Baigęs mokyklą būsimasis politikas pradėjo dirbti suvirintoju sovietinio dujotiekio „Šiaurės pašvaistė“ statyboje. Į tą pačią darbovietę V. Uspaskichas grįžo 1979 m. po tarnybos sovietinėje kariuomenėje. Vėliau jis dalyvavo tiesiant tarptautinius magistralinius dujotiekius ir naftotiekius įvairiose šalyse.

Savo biografijoje politikas skelbė, kad dirbdamas neakivaizdiniu būdu studijavo Maskvos G. V. Plechanov liaudies ūkio institute, kurį baigė 1993 m., įgydamas ekonomisto specialybę. Tačiau pastarosiomis dienomis suabejota, ar jis tikrai mokėsi šioje aukštojoje mokykloje.

1999-aisiais, jau tapęs žinomu verslininku, V. Uspaskichas

Kauno technologijos universitete baigė ekonomikos magistrantūros studijas. Po metų jis tapo šios aukštosios mokyklos doktorantu, tačiau iki šiol nėra apgynęs disertacinio darbo.

Į Lietuvą pirmą kartą būsimasis politikas atvyko 1985 m. statyti dujotiekio Panevėžio rajone, vėliau vadovavo dujotiekio ir Kėdainius statybai. Priėmus įstatymą dėl vadinamojo nulinio varianto pilietybės klausimu, 1989 m. V. Uspaskichas, kaip ir tūkstančiai kitų tautybių žmonių, tapo mūsų šalies piliečiu.

Pradėjęs kurtis laisvajai rinkai, būsimasis parlamentaras ėmėsi nuosavo verslo — Kėdainiuose įkūrė uždarąją akcinę bendrovę „Efektas“. Pirmoji būsimosio susivienijimo „Vikonda“ įmonė formaliai tiesdavo vamzdynus, tačiau imdavosi ir kitos veiklos, pavyzdžiui, iš buvusios Sovietų Sąjungos teritorijos ir Vakarus vežti įvairius metalus.

Išsivertinęs Kėdainiuose, verslininkas 1993 m. įkūrė UAB „Vikonda“, kuri ilgainiui išaugo į 40 įmonių vienijantį susivienijimą. Iki išrinkimo į Seimą V. Uspaskichas buvo šio susivienijimo prezidentas, o 1997-2003 m. vadovavo ir Lietuvos verslo darbdavių konfederacijai (LVDK).

Lietuvos politikoje V. Uspaskichas veikia nuo 2000 metų, kai buvo išrinktas Seimo na-

riu Kėdainių vienmandatėje rinkimų apygardoje. Nepartinis verslininkas, tapęs politiku, prisijungė prie Naujosios sąjungos frakcijos ir išsikovojęs vieno svarbiausių — Ekonomikos komiteto pirmininko kėdę.

Dar vadovaudamas Ekonomikos komitetui, V. Uspaskichas ne kartą buvo įspainiojęs ir viešųjų ir privačių interesų konflikta. Etikos ir procedūrų komisija dėl to jį buvo įsėjusi keturis kartus — daugiausia iš visų parlamentarų.

2003 metų spalį įkūręs Darbo partiją, kuri netrukus tapo palankiausiai vertinama politine jėga, V. Uspaskichas turėjo pasitraukti iš socialliberalų grupės.

Į politiką perėjęs verslininkas yra deklaravęs, kad jo šeimos turtas siekia daugiau kaip 49 mln. litų.

2004 m. gruodžio mėnesį V. Uspaskichas buvo paskirtas ūkio ministru. Jo vadovaujama ministerija atsakinga už Europos Sąjungos paramos įvairioms ūkio sritims skirstymą. Po Valskybės kontrolės patikrinimo paaiškėjo, kad su ministru siejama „Krekenavos agrofirmą“ ir jos antrinė įmonė „Krekenavos mėsą“, pateikusias atskirus projektus, gavo 8.736 mln. litų SAPARD paramos daugiau, nei leidžia teisės aktai. Įtariama, kad „Krekenavos agrofirmą“, dirbtinai suskaidė vieną projektą, kad gautų daugiau paramos.

nės medikus ir šie jam diagnozavo kairiosios krūtinės pusės sumušimą bei šonkaulio lūžį.

Dėl apysunkio kūno sužalojimo Kėdainių prokuratūra netrukus išskėlė baudžiamąją bylą „Aro“ pareigūnams. Abu kaltinamieji buvo nuteisti.

Primerame, kad nors savo oficialiose biografijose politikas tikina mokėsis prestižinėje Maskvos G. Plechanov akademijoje, kurią 1993 m. esą baigė ir įgijo ekonomisto specialybę, šios aukštosios mokyklos atsto-

vai nerado V. Uspaskicho vardės studentų sąrašuose.

Nepaisant to, verslininkui pavyko Maskvoje gauti ekonomisto diplomą.

Jeigu paaiškės, kad V. Uspaskichas diplomą Rusijoje gavo neteisėtai, negaliojančiu bus pripažintas ir KTU jo gautas magistro diplomai.

Pagal įstatymus, ministrai aukštasis išsilavinimas nėra privalomas, tačiau V. Uspaskichui gali grėsti bausmė už dokumentų klastojimą.

Atkelta iš 1 psl.

vadovo automobilis „Volvo“ praskvilpė maždaug 160-165 kilometrų per valandą greičiu pro jį stabdančius policijos patrulius kelyje Vilnius-Ukmergė.

Apie pažeidimą radijo ryšiu buvo pranešta antrajam postui. Už 10-15 kilometrų „Volvo“ kelią užtvėrė „Aro“ pareigūnai. Šie iš automobilio išlipusiam V. Uspaskichui ir jo vairuotojui generolui „įkūrė į kailį“.

Tą pačią naktį V. Uspaskichas kreipėsi į Ukmergės ligoni-

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

RAKO MIŠKAI ŠAUKIA VISUS lietuvių skautus dalyvauti šių metų vasaros stovykloje, kuri įvyks liepos 10–20 dienomis. Norintys daugiau informacijos prašome kreiptis pas Rasą Aleksūnienę, tel. 708-423-6503 arba e-paštu: rasa203@comcast.net. Taip pat informaciją galima rasti internete: www.budek.org.

BIRŽELIO 22 D., TREČIADIENI, 5 v.p.p., Lietuvoje, Kedainiuose, Janinos Monkutės-Marks muziejuje, įsikūrusiame J. Basanavičiaus gatvėje 45, bus pristatoma akmens skulptūrų paroda ir vyks Joninių šventė. Janinos Monkutės-Marks muziejus birželio 7–18 dienomis organizavo lauko akmens (granito) skulptūrų simpoziumą „Skulptūros ir medžio ryšys“.

BIRŽELIO 26 D., 12 V.P.P. Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės namuose, 2417 W. 43rd St., vyks tradicinė Joninių gegužinė. Šokiams gros ir dainuos A. Barniškis, veiks baras, bus įvairūs lietuviškas maistas, loterija, laimės šulinys. Visi kviečiami pasilinksinti vėsinamoje salėje karštą vasaros dieną.

TĖVO DIENA, BIRŽELIO 19, BUS lietuviškos pamaldos Beverly Shores, IN, Šv. Onos bažnyčioje. Mišias 1 v.p.p. aukos kun. Antanas Gražulis, SJ. Visi maloniai kviečiami atvykti.

ČIKAGOS LIETUVIŲ MOTERŲ klubo narės kviečia viešias ir svečius paragauti kugelio. Pietūs vyks šeštadienį, birželio 25 d. „Seklyčioje“, 2711 W. 71st Street. Pradžią 1 v.p.p., pietūs 1:30 v.p.p. Popietės pajaušinimui – Vilniaus pedagoginio universiteto ansamblio liaudies ir šokių vaizdo juosta. Beje, apsilankiusieji bus vaišinami ne tik kugeliu. Vietas prašome rezervuoti tel.: 708-448-9309, ar 773-334-3343. Iki malonaus pasimatymo.

ŠIAI METAIS ŠVENČIAMOS Mocarto 250 gimimo metinės. Ravinijos festivalis skiria keletą vakarų šio klasiko muzikai, pavadintų „Mocarto serenadomis“. Vienaime jų gros ir lietuvaite pianistė Ieva Jakubavičiūtė. Kartu su Čikagos simfoniniu orkestru birželio 26 d., sekmadienį, ji atliks Mocarto koncertą fortepijonui Nr. 5. Pradžią 5 v.p.p. Vėliau Martin koncertinėje salėje Ieva, kartu su Steans muzikos instituto programos dalyviais gros kamerinę Mocarto muziką. Skambės sonata smuikui ir fortepijonui bei fortepijoninis kvintetas. Informacija suteikiama tel. 917-647-9796 arba e-paštu: ievaj@earthlink.net.

BIRŽELIO 18 D., 7 V.V. BALZEKO lietuvių kultūros muziejus kviečia į 39-ojo gimtadienio šventę. Šokiams gros ir liaudies žaidimų mokys Rimantas Pumputis ir Algimantas Barniškis. Bus tradicinės lietuviškos vaišės. Maloniai prašome registruotis iki birželio 15 d. telefonu 773-582-6500. Muziejaus adresas: 6500 S. Pulaski Rd., Chicago.

JAV LB VIDURIO VAKARŲ apygardos tradicinė gegužinė įvyks birželio 19 d., PLC sodelyje, Lemont, po 11 v.r. šv. Mišių. Muzika kvies šokiams ir dainoms, skanus maistas patenkins visus skonius, veiks baras. Atvykite susitikti su draugais ir paremti JAV LB Vidurio Vakarų apygardą.

KREIPIAMĖS Į LIETUVIŲ visuomeninės veiklos rėmėjus ir ALTO darbų rėmėjus, norėdami priminti, kad tolimesnei veiklai

būtina finansinė jūsų parama. Surenkamų aukų Vasario 16-osios ir kitomis progomis neužtenka išlaikyti ALTO įstaigą Vašingtone, Jungtinių Amerikos Pabaltiečių Komitetą ir tinkamai tęsti svarbią visuomeninę organizacijos veiklą Lietuvai ir lietuvių. Todėl prašome jus šios svarbios veiklos išlaikymą prisiminti rašant savo testamentą ar vardine auka įamžinti mirusiųjų atminimą. Kiekviena auka mums brangi ir vertinga. Aukos čekius prašome rašyti ir siųsti: Lithuanian American Council Foundation, 6500 S. Pulaski Road, Chicago, IL 60629. Visos aukos nurašomos nuo mokesčių. Telefonas pasiteiravimui 773-735-6677.

PENKIOLIKA METŲ LIETUVOS nepriklausomoje respublikoje įvyko daug permainingų sveikatos sistemoje. Siekdamį sutelkti visame pasaulyje besidarbuojančius lietuvių gydytojus, Kauno medicinos universiteto akademinė bendruomenė ėmėsi iniciatyvos suorganizuoti 2007 m. birželio 29–30 dienomis, Kaune I-ąjį Pasaulio lietuvių gydytojų kongresą. Kongreso globėju sutiko būti Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus. Šio kongreso organizacinis komitetas kviečia visus susidomėjusius gydytojus rašyti pasiūlymus kongreso mokslinei ir socialinei programai, nurodyti organizacijas ar asmenis, galinčius prisidėti prie informacijos sklaidimo bei finansinės paramos. Pasiūlymus siųsti e-paštu: kongresas@kmu.lt, arba adresu: A. Mickevičiaus g., LT-44307, Kaunas.

JAMŽINKIME LIETUVIŲ IŠEIVIJOS turtą! JAV LB Kultūros taryba imasi darbo įamžinti tai, kas buvo pastatyta, nupirka, įkurta lietuvių imigrantų pastangomis, išleidžiant knygą „Lietuvių židinių pėdsakai JAV“. Jau trejus metus renkama informacija ir nuotraukos. Knyga redaguojama Lietuvoje (red. Audronė Škiudaitė). Ji bus užbaigta šiais metais. JAV LB Kultūros taryba prašo finansinės paramos šiam istoriniam projektui užbaigti. Visi aukotojai – parapijos, LB apylinkės ir pavieniai asmenys – bus įrašyti į knygą. Aukos prašome siųsti: Lithuanian American Community, Inc., 2841 Denton Ct., Westchester, IL 60154.

• **Amerikos lietuvių radijas**, vad. Anatolijus Šlutas – kiekvieną sekmadienį 7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903, adresas 4459 S. Francisco, Chicago, IL 60632.

KULTŪRINIS SANTAROS–ŠVIESOS SAVAITGALIS

Santaros–Šviesos 52-ojo suvažiavimo, vyksiančio rugsėjo 8–11 d., ketvirtadienio ir penktadienio vakarinėje dalyje bus rodomi lietuviški filmai. Filmais maloniai leidžia naudotis Amerikos lietuvių televizija.

Santaros–Šviesos 52-ame suvažiavime poetas, vertėjas, Alliant tarptautinio universiteto anglų kalbos fakulteto prof. dr. Algis Žolynas skaitys pranešimą tema „Maskulinizmo poezija“. 1994 metais Žolyno poezijos rinkinys „Under Real Conditions“ laimėjo San Diego „Geriausios knygos“ apdovanojimą. Santaros–Šviesos 52-ame suvažiavime sekmadienį dalyvaus Valdas Petrauskas, daugiau nei 50 knygų iš anglų, prancūzų, italų, portugalų, ispanų, lenkų ir švedų kalbų vertėjas, šiuo metu gyvenantis Kanadoje. 1980 ir 1982 metais Petrauskas buvo apdovanotas Lietuvoje už geriausią metų vertimą. Savo pranešime „Vertimas – kūrybos aktas“ Petrauskas aptars vertimo problemas.

Santaros–Šviesos 52-ame suvažiavime pекtadienio vakarinėje programoje bus pristatytos dvi knygos: Mariaus Katiliškio „Senojo kareivio sugrįžimas“ ir Rimvydo Šilbajorio „Poezijos skaitymai“. Katiliškio knygą pristatys literatūros žinovas Kęstutis Keblys. Šilbajorio knygą pristatys prof. Diana Špokienė.

Santaros–Šviesos 52-ame suvažiavime Zenonas Rekašius diskutuos politikos tema – „Tarp Šekspyro ir Petkevičiaus („Durnių laivo“): Lietuva po 15 nepriklausomybės metų“.

Santaros–Šviesos 52-ame suvažiavime Julius Šmukštys, Zenonas Rekašius ir Horstas Žibas kalbės Lietuvos politikos temomis.

Santaros–Šviesos 52-ame suvažiavime Diana Špokienė, vokiečių kalbą bei literatūrą dėstanti McMaster universitete, Kanadoje, skaitys pranešimą „Mąstymas peržengus tautos ribas: lietuvių rašytoja, poetė ir eseistė Jurga Ivanauskaitė“.

Santaros–Šviesos 52-ame suvažiavime Rimvydas Šilbajoris dalyvaus su paskaita „Mirtis ir žodis poezijoje“.

Santaros–Šviesos 52-ame suvažiavime antropologijos tema kalbės Neringa Klumbytė. Klumbytė yra Pitsburgo universiteto antropologijos doktorantė. Praėjusiais metais Santaros–Šviesos suvažiavime ji skaitė pranešimą „Dabarties istorijos paraščių žmonės: atsiminimai aipe sovietmetį ir kas-

dienybės patirtys kaimo bendrovėse“.

Santaros–Šviesos 52-ame suvažiavime literatūros vakare dalyvaus: Irena Mačiulytė-Guilford, Birutė Putriūtė-Serota, Antanas Šileika, Algis Žolynas.

Santaros–Šviesos 52-ame suvažiavime šeštadienio popietinėje programoje išspūdziais apie Lietuvą dalinsis Patrick Chura, Randy Richards, Gregory Tague. Prof. Chura dėsto anglų literatūrą University of Akron. Jis yra „Lituanus“ red kolegijos narys, rašo apie E. Nekrošiaus teatrą, dažnai lankosi Lietuvoje. Prof. Richards yra filosofijos mokslų daktaras, jau penktus metus dėsto verslo etiką Vilniaus universiteto Tarptautinės verslo mokyklos studentams. Prof. Tague yra anglų literatūros dėstytojas St. Francis kolegijoje, Brooklyn.

Santaros–Šviesos 52-ame suvažiavime šeštadienį Jūratė Baranova, filosofijos profesorė iš Vilniaus Pedagoginio universiteto, kalbės tema „Postmodernizmas ir Lietuva“. Baranova rašo filosofijos ir literatūros temomis, 2004 m. išėjo Baranovos knyga „XX amžiaus moralės filosofija: pokalbis su Kantu“.

S. PROI „MEILĖ TRIMS

„Paimkite negalintį juoktis prinčą, raganą, kuri prakeikia jį mirtinai aistrai ne vienam, o trims apelsinams, veidmainį ministrą pirmininką, velnią su magiškais dumplėmis, milžinišką žiurkę ir virėją su samčiu: patalpinkite visą tai pasakų karalystėje; pritaikykite tai Prokofjev žaismingai, trykštančiai gyvumu muzikai, ir jūs turėsite vieną iš surrealistiškesnių komiškosios operos šedevrų,“ – taip Prokofjev operą „Meilė trimis apelsinams“ trumpai pristato savo skaitytojams Australijos dienraštis „Sydney Morning Herald“.

Prieš porą savaitių Australijos publika šiltai ir entuziastingai sutiko režisieriaus Francesca Zambello operos pastatymą. Bet pagaliau galime džiaugtis ir mes – praėjus daugiau nei ketvirčiui amžiaus, opera „Meilė trimis apelsinams“ netrukus pasirodys ir Čikagos scenoje. Ir neimportuota iš Australijos, o sukurta žymaus Čikagos režisieriaus Sean Granej kartu su „New Millennium Orchestra“ dirigentu Francesco Milioto. Operoje dainuos dau-

Jau ši savaitgalį, birželio 18 d., nuo 12 v.p.p. iki 7 v.v., Arabian Knights Farms (6526 Clarendon Hills Rd., Willowbrook, IL 60527) įvyks didžiausia vasaros šventė – Joninės 2005! Šventėje dalyvaus liaudies muzikos ansamblis „Sutaras“ iš Lietuvos ir populiarius Čikagos lietuvių muzikantai ir atlikėjai. Bus įdomi programa vaikams, lietuviškas maistas, gaivinantys gėrimai ir puiki kaimiška aplinka. Kviečiami visi lietuviai ir jų draugai. Informacija suteikiama tel. 708-839-9022 ir 773-501-9332.

Jono Kuprio nuotraukoje: 2004 metų Joninių šventė.

ALTAS JUNGIASI Į LITERATŪRINIO PAMINKLO ATIDENGIMO IŠKILMES

Belaukiant Upton Sinclair „Džiunglių“ šimtmečio

Amerikos Lietuvių Taryba praneša, kad birželio 23 d., ketvirtadienį, Čikagos skerdyklų vartai bus paženklinami kaip literatūrinis istorinis paminklas. Ši istorinė vieta jau yra Federalinės ir miesto valdžios saugomas paminklinis objektas. Šia proga bus atmenama šimto metų sukaktis nuo Upton Sinclair romano „Džiunglės“ (The Jungle) parašymo. Knygoje aprašoma lietuvių emigranto Jurgio Rudkaus ir jo šeimos patirtis Čikagos skerdyklų rajone. Keturi šimtai akrų apimančiame skerdyklų rajone dirbo tūkstančiai lietuvių ir kitų imigrantų XX amžiaus pradžioje.

Šis literatūrinis kūrinys, laikomas klasika, tapo privalomas JAV universitetų ir gimnazijų literatūros kursuose. Teigiama, kad ši knyga paskatino prezidentą Theodore Roosevelt 1906 m. išleisti itin reikšmingą Maisto ir vaistų higienos įstatymą.

Jubiliejinės iškilmės vyks birželio 23 d., ketvirtadienį, 2 v. p.p. prie buvusių pagrindinių

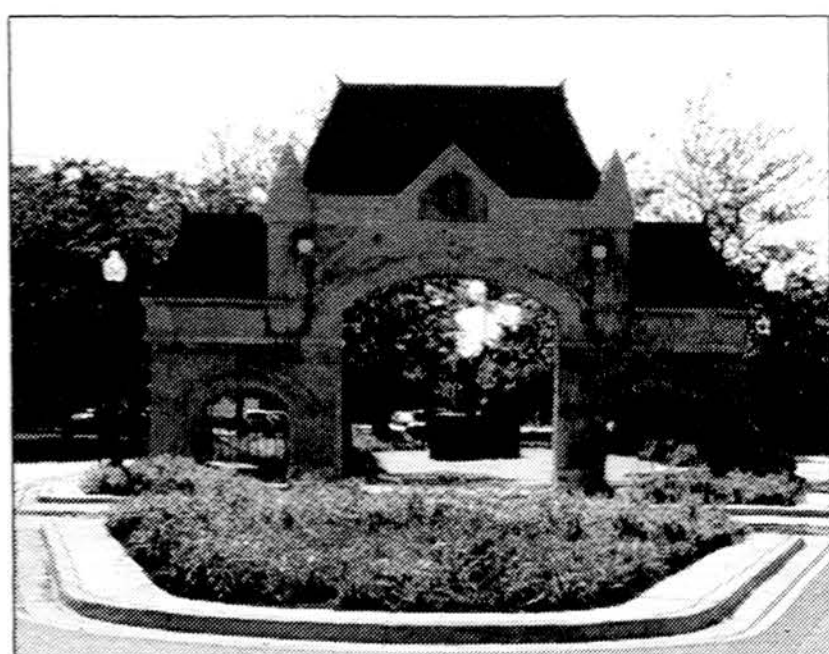
skerdyklų vartų, esančių Exchange Ave. į vakarus nuo 42 ir Halsted gatvių sankryžos. Drauge su Amerikos Lietuvių Taryba iškilmėse dalyvaus maisto ir prekybos sąjungos darbuotojai, iš Vašingtono Federalinės Maisto ir vaistų administracijos įgaliotinė bei Illinois Knygos centro ir

Čikagos miesto administracijos atstovai.

Literatūros istorinius paminklus tvirtina JAV Bibliotekų draugija, turinti 2,000 narių. Ji rūpinasi bibliotekų stiprinimu visose JAV.

Visuomenė kviečiama iškilmėse dalyvauti.

ALTO pranešimas

Čikagos skerdyklų vartai.

„KOFJEV SIURREALISTINIS ŠEDEVRAS IMS APELSINAMS“ SUGRĮŽTA Į ČIKAGĄ

S. Prokofjev.

gelio pamilti solistai iš Lyric Opera, Chicago Opera Theater ir Chicago Symphony Orchestra. Princo vaidmenį atliks „gudraus veido tenoras“ Vincent Wolfsteiner. Ar pagal libretą jis neturėtų būti paniręs į liūdesį?

Iš tiesų, jaunas princas kenčia nuo melancholijos. Kitur rašoma, jog jį kamuoja hipochondrija. Šaltiniai pateikia skirtingas šio pasakojimo versijas, tad išsiaiškinti teks apsilankius pačioje operoje. Bet kuriuo atveju, princą išgydyti gali tik juokas. Paradoksalu, bet karaliaus rūmų juokdarys prajuokinti jo negali. Užtai princas ima kvatoti pargriuvus raganai Fata Morgana ir pasiūčius jos kaulėtiems keliams bei raukšlėtam užpakaliui. Aišku, tokie dalykai geruoju nesibaigia, ir įsiutusi ragana prakeikia jį nevaldomai aistra trimis apelsinams. Taip princas ir rūmų juokdarys, pučiant burtininko Farfarello galingoms dumplėms, „nupučiami“ į pasaulio kraštą ieškoti apelsinų. Ten stūksančiuose rūmuose apelsinus saugo virėjas Creonte su „mirtinu“ samčiu. Apelsinus princui ir juokdariui pagaliau pavyksta „nudžiauti“, ir iš vieno jų išlenda princesė. Kas gali geriau išsklaidyti vyro liūdesį jei ne graži moteris? Tiesa, dar akimirkai pasirodo ragana Fata Morgana ir pavertia princesę į žiurkę. (Ar tik Fata Morgana personaže negalėtume įžvelgti piktos anytos bruozų?) Tačiau greitai visi vargai baigiasi, blogis įveikia-

mas ir visi linksmi geria už pralinksmėjusio princo ir princesės laimę.

Sergej Prokofjev „Meilė trimis apelsinams“ – žinomiausia ir dažniausiai atliekama Prokofjev opera. Nebent teko augti sovietinėje Lietuvoje, kurios mokyklose bene labiausiai propaguojama to paties autoriaus „Petka ir Vilkas“. Operą „Meilė trimis apelsinams“ Prokofjev pradėjo kurti Pirmo pasaulinio karo pabaigoje, tuoj po Rusijos revoliucijos, pakeliui iš tėvynės į Ameriką. Pabaigė ją 1919 metais, jau priėmęs pasiūlymą statyti ją Čikagoje. Pasaulinė operos premjera įvyko 1922 naujų metų pradžios išvakarėse Čikagos operoje, ir tai buvo didelis įvykis ne tik miesto istorijoje, bet ir visame muzikos pasaulyje. Premjeros metu dirigavo pats Sergej Prokofjev.

Daug šurmulio sukėlė autoriaus libretui pasirinkta prancūzų kalba, turint omeny, jog jis pats buvo rusas ir statė operą Čikagoje. Pradžioje Prokofjev būvo parašęs ją rusiškai. Tačiau jis suvokė, jog statyti operą jo gimtąja kalba tuomet būtų buvusi politinė savizudybė, o anglų kalba būtų buvusi nepriimtina konservatyviai Amerikos publikai. Tada Parizius buvo laisviausias pasaulio miestas, kuriame Prokofjev labiausiai vylėsi pripažinimo. Be to, prancūzų kalba nuostabiai tiko postromantiniam, satyrinės prigimties kūriniui. Kritikai dabar sutaria, jog nors vėlesni operos pastatymai rusų ir anglų kalbomis suteikė kūriniui įdomių niuansų, tačiau kalbos pasirinkimas muzikiniu atžvilgiu realiai nebuvęs toks svarbus. Bet mačiu-

siems operos „L'Amour des Trois Oranges“ premjerą tuometinėje Čikagoje itin įdomu bus išvysti jos „prisikėlimą“ anglų kalba šiame, XXI amžiaus sulaukusiame, mieste.

Opera „Meilė trimis apelsinams“ išliko ypač svarbi meniniu požiūriu. Kurdamas operą, Prokofjev buvo nusivylęs Stanislavskij mokykla ir Maskvos meno teatru. Jų propaguojamos natūralistinės meno formos Prokofjev atrodė atgyvenusios ir nederančios prie tuometinės pokarinės ir porevoliucinės Vakarų pasaulio kultūros. Operoje jis nustebino ir sužavėjo kritikus išdrįsdamas atsisakyti arijos ir iškraipydamas vienintelę operoje esančią meilės sceną stačiokiškais, tarsi neturinčiais su scena jokio ryšio, graikų stiliaus choro komentarais. Commedia dell'arte stiliaus opera įsuka tarsi uraganinio vėjo verpetas, neleidama žiūrovui nė akimirkai prarasti budrumo. Pašaipus operos humoras sustiprinamas išpūdingais tempo pokyčiais ir talentingu orkestravimu. Nuo 1979 metų, dėl nepaaiškinamų priežasčių ši opera daugiau ne kartą nepasirodė Čikagos scenoje. Todėl jos sugrįžimas į gimtąjį miestą šią vasarą tikrai sukels susidomėjimą. Anot muzikos kritikų, tai viena iš svarbiausių XX amžiaus operų, kurią neužtenka tik išgirsti, bet būtina ir pamatyti. Juolab, kad Chicago Cultural Center žada surengti net keturis nemokamus pasirodymus Preston Bradley Hall, liepos 18, 19, 21 ir 24 dienomis. Tiesa, nemokamus leidimus turite suskubti įsigyti jau dabar.

Monika Bončkutė

